

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner., Heinrich Sussalek. A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger. Ekstein Bernat. Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 5.)

„GAZETA“ iese în fe-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nu colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dâsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 21.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 28 Ianuarie (10 Februarie).

1905.

Vremuri încurcate.

Trăim într'un timp plin de încurcături de tot felul, încurcături înăuntru și încurcături în afară. Dér, ceea ce este mai periculos astăzi, — capetele celor ce conduc destinele statelor și ale popoarelor sunt mult încurcate și nu mai știu cum s'o întorcă și cum s'o dregă ca să nu întâmpine pretutindenți nu mai nemulțumiri și învinuiri.

Au pățit'o și trufașii noștri ocârmuitori, cari credeau, că au luat guvernarea țării în arândă pe veci, și cari mai ales pe noi bieții cetățeni numărați între „naționalitățile“ cele urgisite și huiduite, ne-au privit în tot-déuna ca pe nisce lapédături străine fără drepturi și fără de patrie. I-a ajuns și pe ei, faimoșii liberali tiszaști, o soarte omenescă și au cădut de-odată din înălțimea de unde priviau cu îngâmfare asupra celorlalți muritori.

Cetitorii mai vechi ai diarului nostru își vor aduce aminte de sigur că ori de câte-ori noi Români întreprindeam câte ceva pe teren politic s'eu cultural, ce nu le venea la socotelă guvernanților, foia lor scrisă nemțesce „Pester Lloyd“ publica câte un articol plin de dispreț și de ură, aci batjocurindu-ne, aci amenințându-ne cu totă puterea statului. Să vedeți acum cât de sobru și modest scrie această foie, când se vede deodată depărtată de la putere și de la dulcele ôle cu carne.

Așa se învêrte rôta lumii. Când Tiszaștii coborâ treptele ministeriilor de unde tunau și fulgerau cum le plăcea, și când era cerul nuoros și când era cerul senin, Koșuthiștii își pregătesc fracurile și clacurile, ca să pôta urca, acum ei la rândul lor, scările ministeriilor și ale palatului.

Cine ar fi crezut că o astfel de întorsătură a lucrurilor în țera ungherescă va putea urma așa curând? Insuși Francisc Kossuth, care astăzi este președintele celui mai număr

partid din dietă, a dîs alaltăeri la întrunirea independiștilor: „Până acum numai ca prin visuri am fantasat de independența țării, dér acum am început să cred eu însumi, că ne apropiem de punerea ei în ființă“

Incepând din anii, când Ludovic Kossuth, tatăl șefului de ađi al independiștilor, și-a început agitațiunile sale în contra Austriei ca emigrant în străinătate, după ce fusese proscris ca rebel și ca unul care a cerut la Dobrișin detronarea casei habsburgice, până în ziua de ađi Maghiarii au avut ce-i drept mult noroc. Evenimentele păreau că se pregătesc tot numai cum putea să le vină lor mai bine. Așa a fost la 1859, așa la 1866 și așa și după aceea.

Și astăzi s'ar păré, că-i așteptă un mare noroc, că sunt aproape să vadă visul cu ochii: teritoriul vamal independent, armată cu limba de comandă și cu insemne maghiare, curte maghiară și independența țării. Tote acestea le surid, căci, dîce-se, partidul koșuthist e cel mai tare în dietă și deci fără scirea, voia și conlucrarea lui nu se mai pôte guverna în țera.

Icona viitorului e deci foarte seducătoare și decă totuși chiar și Maghiarii independenți se vîd cuprinși de neliniște în fata acestui viitor. Causa e nu numai că ea li-s'a înfățișat prea pe neașteptate, ci mai este și ceva ce li apasă pe conștiință, șoptindu-le că ce le strălucese așa de tare înaintea ochilor, nu e tot aur.

Multe sunt neajunsurile, de cari suferă organismul regatului ungar așa că acestea nu pot fi delăturate nici măcar în parte prin eventuala declarare a independenței lui. Cel mai mare rău este și rămâne, că nu s'a putut încă găsi până ađi modru de a face să fie cât de cât mulțumită cu soarta ei partea cea mai mare a populațiunei acestor țeri; și în privința aeasta nici acum nu-i speranță de vre-o îndreptare.

Cu ocaziunea sfătuirilor, ce le-a avut contele Iuliu Andrassy, la însărcinarea Monarhului, cu conducătorii partidelor maghiare, independiștii i-au împărtășit, care este programul lor, cu care vor să ia cârma țării, ca cel mai număr partid în viitorea dietă. Ei bine, ce vedem în acest program? Vedem un punct, în care koșuthiștii pretind să se introducă instrucțiunea maghiară în toate școlile Ungariei, va să dîcă pretind pôte mai mult decât vroia proiectul Berzeviczy.

Ce socotelă își fac koșuthiștii cu un astfel de program, Dumneșeu scie. Acțiunea lor va produce o gróznică reacțiune și ce însemnă a-și face cu tot prețul dușmani pe nemaghiari, ei au avut deja ocaziune să o esperieze în trecut.

Să nu-și uite koșuthiștii, că țera nu se va pute bucura de independența ei până când nu va scie să mulțumescă și să împace popoarele ei.

Revistă politică.

Brașov, 27 Ianuarie v.

După demisiunea cabinetului Tisza — care n'a fost publicată încă oficial — și după ce Majestatea Sa a primit la finea săptămănei trecute în audiență pe contele Iuliu Andrassy și cândul s'au între în contact cu fruntașii partidelor maghiare, să pi-păe în dreapta și 'n stânga, ca să-și câștige informațiuni că pe ce bară s'ar pute rezolva criza actuală? — contele Andrassy timp de patru zile mereu a avut convorbiri și sfătuirii cu cei din opoziția unită. Despre tot ce a auđit și i-s'a spus, el a luat notă, ca să raporteze Maj. Sale, dér se asigură, că în nici o direcțiune nu și-a dat cuvântul.

Cu trenul de erî nopte Andrassy a plecat la Viena, ca să raporteze Monarhului asupra rezultatului misiunii sale. Erî după amiazi a fost primit în audiență la palat; audiența a durat o ôră. După o scire tel-gra-

fică din Viena, n'a urmat încă o deciziune, și contele Andrassy va fi primit și ađi, Joi, din nou în audiență.

Cu toate că din parte oficială nu se spune nimic hotărîtor cu privire la rezultatul tratărilor dintre contele Andrassy și partidele din opoziția unită, totuși organele opoziției dau ca pozitivă scirea, că misiunea lui Andrassy a avut succes. Ar fi succes adecă stabilirea unui program de muncă pentru viitorul guvern. În acest program s'ar fi luat următoarele puncte: aranjarea teritoriului vamal independent (adecă separațiunea economică a Ungariei de către Austria) în termin inclusiv, până la 1907, în înțelesul dispozițiunilor art. de lege XXX din 1899. În legătură cu aeasta o nouă aranjare a cestiunei consulare. Pe teren militar, limba de serviciu și de comandă maghiară la regimentele din Ungaria, stindard maghiar, emblemă maghiară, judicatură militară maghiară. Pe terenul cestiunilor interne: reformă electorală, în direcție democratică națională, sistem de dare progresivă, și instrucție exclusiv maghiară în toate școlile din țera.

Pe baza acestui program coalițiunea partidelor din opoziție ar veni la cârmă dimpreună cu disidenții și în frunte cu contele Andrassy. În noul guvern ar fi reprezentate toate partidele din opoziția actuală, și ar fi cu totul esclus partidul liberal.

„Egyetértés“, organul partidului kosutist, asigură, că punctul prioritar la teritoriul vamal independent l'ar fi aflat acceptabil și contele Andrassy (?), dér că în ce privește cestiunile militare, înțelegerea nu e 'nicîdecât formală și că Andrassy o va supune aprecierii Corónei. Același diar adauge, că totul atêrnă ađi de la atitudinea ce o vor lua cercurile curții din Viena și că și cea mai bună voință și intenție, scopurile cele mai ideale maghiare se pot nimici de rezistența Vienei. „Alkotmány“,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Trei zile la fecior.

Novelă croată, de Iosip Cozarac.

Cinci ani încheiați nu vîduse pe fiul său Ioan. La început îl visita fiul său în tot anul, ori barem la doi ani; acuma însă nu-l mai vîduse de cinci ani. Nu dóră că s'ar fi rușinat de tată-so cel bătrân, care era ciobotar într'un sătuț ascuns slavonesc! Dér lucrul cel mult, care trebuia să-l îndeplinescă și și nópte, lucrul cel mult nu-i da răgaz să mergă până la căsuța lui părintescă. Bătrânul nu putea pricepe, ce lucru așa mare ar pute fi acela, căci el era de părerea, că omul mână lucrul, nu lucrul pe om.

În fine își rupse Ioan o lecută de vreme și veni pân' la tată-so, dér numai pe o minută-două, spre a-l lua cu sine în casa sa, unde să petrecă câte-va zile, să-i vadă nevasta și fetița, căci aeaste veniau rar, ori nici decăt în satul cel îndosit.

Ei călătoriră în tren clasa primă. Bătrânul ședea pe perinile cele moi și privia mut spre fiul său și spre toate ce le vedea. Pentru el erau atâtea noutăți, încât nu se putu reculege. Nu scia ce să admire, trenul acesta, cu care călătorea acum prima dată, mulțimea de ômenii ce furnicau, ori pe fiul său, care era cu 30 ani mai tînăr decăt el, și totuși era mai cărunt, ca un vîj de 70 ani.

Una ca asta nu-i intra lui în cap, lui îi merge bine, e avut, grijile pentru ziua de mâne nu-l consumă și totuși e atât de cărunt, atât de perit. Acésta nu o putea pricepe bătrânul, și sentimentul acela dureros, care-l cuprinse când își lua rămas bun de la curtea sa și se urcă în trăsura cu fiul său, lăsă satul în urma lor, ca și când l'ar fi părăsit pe vecie, acel sentiment dureros i-se îndoii când vîdî mulțimea aceea de ômenii necunoscuți și necunoscutele lor obiceiuri. Ei călătoriră deja 5 césuri, se înoptă, la o stațiune trebuiră să se dea jos și să aștepte alt tren, care venia din partea opusă și mergea mai departe.

— Așa-déră ce mîncăm? Eu sunt flămând! dîse feciorul către tată-so.

Acesta răspunse: Pentru Dumneșeu, fiule, cine avîdut să mînănec omul nóptea?

— Hahaha! rise fiul său. Bine-ți e d-tale, că mînănci când vréi, dér eu — când apuc! Apoi bine, decă nu vréi să mînănci nimica, bea cel puțin un ceaiu, ca să te încaldesci.

Și pe când avocatul, fiul său, mîncă friptura de jumătate crudă, bătrânul se încrueca de gróză, tremurâ o lécă, se ridică la totă mișcarea fiului său și-l urmăria cu trică, nu cumva să rămână de el.

Cătră mieđul nopții ajunseră în fine în P. La stațiune îi aștepta trăsura avocatului cu caii lui cei mari, și abia s'a urcat bătrânul în trăsura și caii o luară în galop pe drumul cel pardosit și nu se opriră până în oraș.

Fu vesel, când ajunse acasă, căci cugeta, că acolo i-se vor liniști cugetele. Dér se înșelă. Odaia în care l'a condus feciorul său, să se odihnescă, era atât de luxosă, încât nu cuteza să șadă, ori să se preumbe prin ea. Covorele cele scumpe

de pe jos, fotelele cele jóse, de mătasă, așternutul cel alb ca néua cu o covertă de mătasă vinată, toate îl înspăimântară, toate aeaste erau așa de superioare față de el, încât credea că s'or profana prin mișcarea lui.

Trebuie să merg la fiul meu să-mi dea o odaie c'un pat, cum am acasă la mine. Dér nu scia încotro să se întorcă. Odaia avea trei uși, și nu-și mai putea aduce aminte prin care a intrat aci.

În fine a trebuit să se culce, că i-se închideau ochii de oboselă. Nu-i rămânea alta de făcut, decăt să ia perinele și coverta de pe pat, își făcu din hainele sale așternut și se culcă. Cu toate că era somnuros, nu putu adormi lung timp, și când se trezi, sórele era de mult sus pe ceriu.

Fiul său nu mai era acasă, se dusesse cu trenul de 6 ôre dimineța și nu se întorcea până la amiazi. Noru-sa, într'o haină lungă de dimineța și cu o căiță peste pîrul ei cel blond, îl conduse în sufragerie, îi puse înainte cafea, ceaiu, șuncă, unt pîne și jimble. El își luă cafeaua, ca acasă dér nu-i plăcu; avea un miros prea pu-

organul partidului popular, care susține sus și tare, că tratările contelui Apponyi cu opoziția au avut cel mai deplin succes și că Andrassy s'a dus la Viena în buzunar cu lista unui ministeriu de colțiune, spune în numărul său de azi, că decă Curtea din Viena nu va aproba propunerile contelui Andrassy, Majestatea Sa va chema pe Wekerle, va face apoi încercare cu Albin Csaky și la urmă va veni din nou la rând contele Andrassy — cu programul amintit mai sus.

*

Este interesant și caracteristic în starea de față a lucrurilor, că *Austriacii* încă se ocupă cu de-adin-sul de *afacerile din Ungaria*. În ședința de Marți a „Reichsrath“-ului, deputatul Schumayer s'a plâns, că în potriva ordinului din Chlopy, Maghiarilor li-s'au făcut mari concesiuni naționale, cari în cele din urmă vor provoca desfacerea deplină. Austriacii încă doresc desfacerea în două a monarhiei, căci decă se se facă mereu concesiuni Maghiarilor, pe cari se le plătescă Austria, mai bine se urmeze separațiunea.

Partidul popular german a publicat un comunicat, în care se discută și pactul cu Ungaria. Eată ce se dice, între altele, în acest comunicat:

— Separatiunea politică și economică de Ungaria ar avé urmări incalculabile. Ministeriile comune și misiunile noastre cele mai însemnate esterne sunt azi o adevărată expozitură maghiară. Trebuie să se sfirșească odată cu acesta și cu speculațiunile rușinoase, ce neconținut se fac în Austria, numai și numai ca să se realizeze pretensiunile Maghiarilor în contra voinței Germanilor. În privința economică Austria va câștiga prin aceea, că va forma un teritoriu economic unitar. Agricultură austriacă e amenințată de cea mai mare catastrofă, decă prin nouăle convențiuni comerciale nu vom ridica barierele vamale contra Ungariei. Avem încă timp până la 1907, ca să pregătim separatiunea economică, și de aceea devisa noastră trebuie să fie: Nu ne mai trebuie pactul!

*

Eri s'a împlinit un an de la izbucnirea războiului ruso-japonez. Din incidentul acesta se fac tot felul de combinațiuni asupra viitorului, ba cei din Londra prevestesc o apropiată încheiere a păcii. Foile engleze aduc și amănunte dicând, că mai multe puteri, între cari Anglia, Franța și Statele-Unite, ar tracta deja în inte-

resul păcii. Aceste sunuri de pace se desmint însă din Petersburg și Tokio.

Pe câmpul de război, situația e neschimbată. În telegrama sa mai nouă, generalissimul rus *Kuropatkin* face amintire numai despre mici ciocniri de avant-posturi.

Sciri venite prin Londra și Berlin spun, că pe *Kuropatkin* l'ar rechemă în curând și că în locul lui l'ar numi pe marele duce *Nicolae Nicolaevici*. Scirile aceste n'au însă nici un temei și la Petersburg nu se scie nimic despre rechemarea lui *Kuropatkin*.

Serbarea unirei Principatelor române.

București, 25 Ianuarie st. v. 1905.

Domnule Redactor!

Förte rar am privilegiul de a mă bucura de ospitalitatea ce binevoiiți a mi-o da și a vă scrie câte ceva de pe aici; pentru-că förte rare sunt zilele senine, în cari se simțim adevărate valöre a vieții. Apoi despre împrejurări triste, despre necasuri și suferințe la ce să vă scriu? Aveți și d-văstră pe acolo destule. O și de bucurie însă are darul de a înveseli pe toți, căți se interesază de motivele acestei bucurii. O asemenea și este pentru noi ziua de 24 Ianuarie st. v. Ea este o și mare nu numai pentru noi, Români din regat, ci pentru Români de pretutindeni; pentru-că în această și s'a pus temelia statului român de astăzi. Și „despărțit său departe, fratele e tot frate“, cum dicea Iancu Văcărescu, adresându-se cu dispreț *Milcovului*, când acest riușor despărția încă pe Moldoveni de Munteni.

Multă vreme ziua de 24 Ianuarie fusese uitată sub fluctuațiunile și pasiunile valorilor politice. De căți-va ani Români au început ași aduce aminte de acesta, și ea deveni o sărbătoare, mai întâi numai pentru școlari, grație fostului ministru liberal, d. Haret, ér azi pentru întreg poporul. Școlote, tribunalele, ministerele, stabilimentele comerciale, însași piața a fost erî închisă ca la sărbătorile mari. S'a făcut serviciu religios în biserici, s'au organizat solennități cu discursuri, declamațiuni, cântece naționale la toate școlele, civile și militare, publice și particulare, în casarme și la deosebite societăți. Cele mai însemnate din aceste solennități au fost a școlilor, în maiestrosul local al Ateneului, și a Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, la teatrul național.

De dimineața, dela 9 ore, fruntași tuturor liceelor și gimnaziilor fură întruniți în sala Ateneului, sub conducerea directorilor și profesorilor. Li s'a ținut o conferință istorică, în care li s'a arătat însemnătatea acestei zile pentru întreg ne-

mul românesc, s'a declamat și s'au cântat imnuri și cântece patriotice. Dela 3—5 după amăzi a fost o altă întrunire, a tinerimei școlare și a publicului, tot în sala Ateneului. După cântarea imnului regal de cătră corul societății corale „Carmen“, care îndată după sosirea d-lui ministru al instrucțiunii publice, M. Vladescu, fû frumos executat și ascultat de public în picioare, în fața unei asistențe de mii de persoane, meritosul profesor universitar de istoria Românilor, d. Dim. Onciul, desvoltă într'un magistral discurs fazele istorice ale ideii de unire până la realizarea ei. Ideia unirii țerilor române într'un singur stat — dice d-sa — începe cu Mihai Vitezul, care a realizat-o pentru un scurt timp. Urmără apoi timpuri grele, de decadentă și umilire națională, până la 1821, când prin restabilirea domniilor pământene în Principate, ideia unirii reînviază și stăruințele pentru îndeplinirea ei se înmulțesc.

Întâia manifestare a ideii de unire o fac Români cu privilegiul redactării Regulamentului organic, când cer ca „Valachia și Moldova să se unescă într'un stat, să fie de sine stătătoare și cărmuite de un principe german“. Rusia s'a opus acestei cereri. Însă ideia a rămas în sufletul națiunii și, nutrită prin istoricii și poeții noștri, a crescut tot mereu. Prima încercare pentru realizarea ei s'a făcut la 1842, când după abdicarea lui A. Ghica, unioniștii din Muntenia trimit, prin delegatul lor, Ioan Glica, o propunere domnului Moldovei, M. Sturdza, ca să primescă și domnia Munteniei. Dér atunci în aceste țeri dicta marea protectore, Rusia, și ea oprî și astădată împlinirea dorinței Românilor. Însă nici o putere omenescă n'o mai puté împedea în avântul ei. „La unirea României lucra brațul dumnezeesc“.

Cu mișcarea revoluționară dela 1848, ideia unirii câștigă o putere nouă. Și în acea epocă de entusiasm național, istoricii și poeții noștri voiau să îmbrățișeze în avântul lor tineresc și să unescă pe toți Români. Nemuritorul nostru bard național, a cărui liră a vibrat atât de viu și de armonios la toate palpațiunile inimii poporului român și care a contribuit, cu condeiul și cu fapta, atât de mult la unirea celor două țeri surori, V. Alecsandri, la 1848, voia să trecă și peste Molna și peste Prut.

Rusia și atunci înăbuși mișcarea și aspirațiunile Românilor, unelind catastrofa dela 13 Septembrie. Însă exilații români, apostoli devotați ai ideilor naționale, sciură deștepta interesul și sîmpățiile popórelor apusene, în frunte cu sora mai mare a națiunii române, cu Franca, pentru patria lor și pentru ideile lor de reformă. Prin sprijinul amicilor și cabinetelor Francei, Italiei și Angliei, câștigate pentru cauza lor, și mai ales prin puternica influență a marelui împérat și patron al Românilor, Napoleon III, Români scăpară în sfirșit de protectoratul rusesc, în urma războiului

din Crimea, la 1853, și unirea celor două principate nu mai puté fi împedecată. Resistențe s'au mai făcut încă din partea statelor interesate; însă Români, prin patriotismul și înțelepciunea lor, sciură dejuca toate rezistențele réuvoitorilor și, în contra prevederii acestora, aleseră ca domn al celor două principate pe aceeași persoană; și îndepliniră astfel la 24 Ianuarie 1859 unirea personală a țerilor prin alegerea lui A. Cuza, ér la 1862 făcură unirea desvîrșită, prin unirea parlamentului legislativ și a administrațiunii.

Mai rămân de împlinit dorința de a alege un principe străin, idee, care figura dela început în programa politică a Românilor, alătura cu ideia unirii, și pentru care luptase și Cuza. El mărturisise, că a primit coróna numai ca depositar; și, în cuvântul de deschidere a parlamentului, la 1865—6, dicea: În fruntea țerii, său alătura cu d-văstră, eu voiți fi cu țera și pentru țera. În Alexandru Ioan I veți găsi tot-deuna pe colonelul Cuza. La 1866 abdică, după-ce împlini câte-va fapte mari, ca improprietărirea țeranilor și secularizarea moșiilor mănăstiresci, fapte, cari anevoie le-ar fi putut împlini un principe străin și catolic.

Și acum, — încheie oratorul, — când vedem suferințele și faptele părinților pentru îndeplinirea marelui ideal, nu ne rămâne decă, plini de admirațiune și recunoscința pentru memoria lor, să mergem înainte, tot înainte pe calea deschisă de dênși! —

S'au cântat pe urmă éráși imnul regal și imnul național „Deșteptă-te Române“ ascultate în picioare de public; s'a executat cu multă măestrie doina din Ardeal, și alte cântece, de corul Carmen și de corul elevilor a două licee, a liceului S. Sava și G. Lazar, sub conducerea zelosului maestru de musică d. I. Costescu.

Serbarea Ligei s'a făcut la teatrul național, séra. Între cântarea obicinuită a imnurilor regal și național, d. P. Grădișteanu, venerabilul president al Ligei, ținú o frumoasă cuvântare, plină de entusiasm. Urmără apoi trei piese scurte: „Ziua scâdenței“, dramă de Carmen Silva, tradusă de d. Haralamb Lecca; *sublimul pasagiu* adaptat pentru scenă, din „Dumbrava roșie“, poemă de V. Alecsandri, când Stefan se sfătuesce cu căpitani săi, să plece în contra lui Albert, regele Poloniei, care năvălise în țera; și în urmă „Coróna lui Ștefan“ său „Cinel-Cnel“, tot de Alecsandri. Tot el continuă și astăzi a însufleți inimile nouălor generațiuni, ca și pe acelea din glorioasă epocă a vieții sale.

Tot în acel timp d. profesor universitar Gr. Tocilescu ținea la Ateneu o frumoasă și entusiastă conferință despre Napoleon III și Principatele române.

Dér observ, că corespondența mea devine prea lungă. Închei, deci, și vă rog să primiți asigurarea celor mai distinse sentimente din parte-mi.

M. Strajanu.

ternic și cêsca încă era prea îngustă și incomodă. Dómne, cât de cu dulce bea el caféua acasă la el din farfurióra lui, în care dumatică trei bucăți de pâne și o mână cu o lingură de tinichea. Noru-sa era o femeia amabilă, ea-i povestea de una alta și se plânse de multele cheltueli, ce le au, pe lângă totă cruțarea ei.

Bétránul întrebă sficios, decă s'a sculat nepoțica, și de-o póte vedé? Dér acésta era imposibil. Vilica era deja scaldată și dusă la preumblare, apoi va veni profesorul de pian, după el va veni învățătorul, care o învață scris-cetitul, după aceea trebuie să învețe franțuzesca cu guvernanta ei. Numai după prânq va avé timp să-si petrecă cu bunicul. Așa-dér și ea, un copil de 6 ani, nu mai are timp, chiar așa, ca și tată-so.

Nora îi arată apoi din feréstră grădina, unde-și póte petrece până la prânq, și se șterse în odaia de alături. Pe lângă totă amabilitatea și distincția ce i-se arăta, bétránului nu-i cădea bine și-i era urft. Merse în grădină să se preumblé, se minună de numele nepoțelei și al nurorei

sale, cari se ceteau în iarbă făcute din flori, se minuna de pomii cei pitici, ce erau lângă zid, de glastrul, în care erau deja pepeni, deși era numai în Iunie; se minună de tóte, dér totuși mai dragă-i era grădina lui cu o unică cărare, și colórea cea albă și roșă a cepei îi plăcea mai bine, decă figurile aceste frumoase, dér mórte.

Cătră amiazi sosi fiul său acasă — și încă de dragul tătâne-său cu trăsura, căci decă aștepta trenul, sosia cu o oră mai târziu. El era flămând și voi să prânzescă numai decă, dér nevasta îi împărțăși că numai înainte cu câteva minute fû la ei consilierul guvernial, care plécă deja cu acceleratul de 2 ore.

Prânqul trebuia amânát, trebuia să se spele și gătescă pentru a întórce visita consilierului. Bătuse o oră, nora în considerare față cu bétránul, porunci să se pună prânqul, dér atunci veni un servitor de la judecătoria, prin care avocatul trimise vorbă să se pregătescă ceva prânq mai ales, căci vine și consilierul la ei la masă. Acum trebuia pregătit alt prânq. În intervalul acesta se întreținú bétránul cu

nepoțica-sa. Copila cea cu păr aurii și mătăsos, cu mânuțele cele moi și subțirele, cu obrăjorii cei delicați i-se părea mai curând o păpușă, de cât o flință vie.

Ea-i arată mai întâi cărțile, ei apoi jucăriile, îl întrebă să-i arete pe hartă Agramul și Viena. El, veți bine, despre harte nu avea nici o idee.

— »Și nici atâta nu scii? Cel puțin imi vei scii spune, unde suntem? Nici atâta nu scii? Uite, acia e P.« Și luând degetul bétránului, îl puse pe P. »Nu scii nici bare-mi atât, cât scii copiii cei din clasa primă? Ai fost un școlar réu... Acum pune-te aci, să ved scii ceti cei puțin.«

Bétránul se înroși, cum nu s'a rușinat în viața lui. Ca și cum l'ar fi condus un gigant de mână, atât de ascultător se aședă pe scaun înaintea gramaticii franceze, ce sta deschisă.

— Cetesce aci! porunci nepoțica.

Și bétránul începú a silabisa încet:

— *J'ai un livre et une plume...*

— Vai, bunicule, dér prost mai ești! Acésta nu se cetesce așa, ci je eny livr...

În ce școlă ai umblat, de nu scii nici bare-mi ceti? Spune-mi dér ce scii: scii cel puțin calcula?

— Asta o scii, dise bétránul, care încă nu s'a fost recules de tot.

— Spune-mi așa-dér: Mumă-ta cum-pără dece mere și 7 le capétă de la mătușă, din merele acestea tu mânănci 2, mumă-ta 1 și 2 dați vecinei vóstre; câte îți mai rămân?

O așa calculațiune încalcită încă nu făcuse bétránul, ba mai mult, nici numerii nu-i scia în rândul ce i-s'a spus.

— Nici așa nu o scii! Atunci cescii?

În odaia de alături se auți acum vocea avocatului și mica Vilica alergă la ușă și sbieră cu voce tare:

»Tată, tată! Bunicul nu scie chiar nimic, nici ceti, nici calcula, scii, cum se dice, chiar nimic.«

Ea luă însă pe bunicul de mână și-l mângăia, că l'a înveta ea tóte aceste, numai trei zile se stea la ei.

(Va urma).

Mișcarea revoluționară în Rusia.

Marele scriitor rus contele *Tolstoi*, care prin scrierile sale propovăduitoare de o nouă evanghelie s'a pus în poră cu însăși sf. Sinod al Rusiei, din care cauză este adese-ori lăudat prin foile liberale și iudevesci, a avut zilele acestea o convorbire cu un corespondent al ziarului »Standard« din Londra.

S'ar fi așteptat acum acele foi, ca și Tolstoi să arunce un tăciune la strașina împărăției rusești, d'ér s'au cam înșelat. Tolstoi a spus următoarele către corespondentul engles:

În curând voi adresa o scrisoare muncitorilor ruși — dice Tolstoi — în care le voi arăta scopurile pentru cari trebuie să lupte. Le voi spune în scrisoarea mea, că muncitorii trebuie să ducă un trai moral, să nu se vîrșescă fărădelegi, ci numai fapte bune.

Întrebat de corespondent asupra mișcării revoluționare, Tolstoi a răspuns, că în Rusia nu există mișcare revoluționară. Rușii nu se pricep să pună la cale revoluțiunii, ér decât îndemnați de străini s'ar încumeta la așa ceva, guvernul are destule mijloce ca să suprimă mișcarea.

Se svonise, că celălalt scriitor cu numele Maxim *Gorki*, care a fost arestat, ar fi fost pus în libertate în urma intervenției curții princiare de la Darmstadt, de unde i s'ar fi scris țarevnei, că în Germania este mare indignare, din pricina arestării lui *Gorki*. Svonul acesta însă s'a desmintit. *Gorki* se află închis în celulă și va trebui să dea seamă înaintea judecătorilor, fiind-că pe la sfîrșitul lui Decembrie a înființat un comitet, care a pregătit evenimentele sângeroase de la 22 Ianuarie. Mai departe *Gorki* este inculpat, că ar fi scris o proclamație către popor, provocându-l la revoluție. — Chiar decât va fi însă pedepsit *Gorki*, téma că va fi spândurat este exagerată.

Dér despre popa *Gapon* ce să mai aude?

Popa *Gapon* s'a ascuns de parcă s'a băgat în gaură de șerpe. Într'aceea un cunoscut al lui cu numele *A. I. Ivanow* a scris despre el descoperiri interesante. Se credea adevărat mai înainte, că *Gapon* ar fi de origine Italian. Alții diceau, că bunicul său a fost francez și a venit în Rusia cu Napoleon cel Mare. Ei bine, *Ivanow*, care cunoșce pe *Gapon* din copilăria lui, desminte acele svonuri și spune, că nu e nici Italian, nici francez, dér nici Rus — ci iudeu. Un popă și-a făcut milă de el, vedînd purtătorul s'arac și deștept, l'a luat la sine, l'a botezat și l'a dat la școlă. Când a fost însă de 17 ani, a fost isgonit din seminar, pentru-că ținea ibovnică. Căpătînd o slujbă ca scriitor a început altă relație de dragoste cu o nihilistă, care i-a spus: »Măi, decât vrei să răspîndesci ideile revoluționare, caută să intri ér în seminar. Fă-te popă, că de popă ascultă poporul!« Și așa a făcut. Prin protecția unui domn a intrat în seminar și s'a făcut popă, fără să credă în *Christos*. Și a înșelat lumea o grămadă de ani, până a ajuns unde îl scim. Popii ceilalți despre cari s'a scris, că au fost în fruntea convoiului la 22 Ianuarie, nu erau popi, ci socialiști îmbrăcați în haine popesci.

Adunările nobililor din *Mosca* și ein *Petersburg* au trimis țarului adrese de încredere și mângăiere în situația gravă în care dușmanii esteri și interni s'au ridicat contra imperiului. Tot-odată îl rógă pe țarul, ca să găsescă mijloce spre a da ascultare și glasului poporului.

În diferite orașe ale *Poloniei* greva muncitorilor ține încă. Dîlnic se întîmplă ciocniri.

Guvernatorul *Trepov* a chemat la sine la 7 Februarie pe toți directorii școlilor, punându-le în vedere, că la 28 Ianuarie

st. v. se redeschidă școlile și atunci pedepsele studenților vor fi blânde, în cas contrar elevii îndărătnici vor fi eliminați și decât se vor afla și printre profesori încapătinați, vor fi pedepsiți și ei.

Directorii au promis redeschiderea școlilor.

SCIRILE DILEI.

— 27 Ianuarie v.

Mafia ungerescă. În Italia este o societate secretă, ai cărei membri sunt legați cu jurământ, că vor asculta de cel mai mare și vor face tot ce va porunci el, fie chiar și omor. Societatea acésta tâlhărescă se numește *Mafia* și membrii ei se recrutează din straturile cele mai alese ale societății, chiar și deputați, președinți de tribunal etc. și când ajung la strîmtoare, sar cu toții să se ajute unul pe altul. Ziarul »*Az Ujság*« aduce scirea, că o asemenea »*Mafia*« s'a înființat acum și în Ardeal sub titlul »*A hun szövetség*« (societatea Hunilor). Șeful societății este un fost deputat maghiar și până acuma sunt vr'o 50—60 membrii, tot omeni cu avere și cu vață. *Mafia* acésta ungerescă urmărește scopuri »*patriotice*« și va lupta mai ales contra naționalităților.... Reședința *Maffiei* este în Tergul-Mureșului. Așteptăm să o vedem la lucru...

Procesul pentru ațitare intentat d-lui *Ioan Dariu* pentru cârțile de cântece, a fost judecat în ziua de 19 Ianuarie în a doua instanță la tabla din T.-Mureșului. Sentința tribunalului, prin care s'a ordonat confiscarea celor două cărți de cântece și distrugerea lor, s'a aprobat.

În urma acésta din partea poliției din Brașov, după cum suntem informați, au fost citate numérose eleve, cari de la apariția cărților s'au perindat în clasa în care predă d-l *Dariu*, și au fost întrebate decât cunosc cărțile și decât le posed? Este ușor de imaginat gróza tinerelor copile, vedîndu-se citate la poliție. Un părinte spunea, că fiica lui avea spasmi și tresăria noaptea spăriată. Cei mai mulți părinți au însoțit pe fiicele lor la poliție și au fost de față la încheierea procesului verbal, pe care fetele au trebuit să-l iscălescă.

Pentru Români din Macedonia. Ziarul »*Ecoul Moldovei*« aduce din sorginte sigură scirea, că în vederea îmbunătățirii situației culturale a fraților noștri din Macedonia noul guvern român va înființa un internat în Constantinopol, va rezolva afacerea școlii române din Berat, va înființa în Macedonia mai multe tipografii, va înmulți budgetul și va face să apară un organ de publicitate.

La tribunalul din Brașov au fost citați pe Vinerea trecută vr'o 20 de Români din Năsăud și de pe la Bistrița, între cari și directorul gimnasiului *Ghețe* și profesorul *Haliță*, ér din Brașov librarul *Ciurcu*, ca să fie întrebați despre »*Istoria* lui *Stefan cel Mare*« de *N. Iorga*, ce li-s'a trimis vara trecută prin poștă. Din cei chemați nu s'a prezentat decât d-l *Ciurcu* din Brașov. Tribunalul a adus sentință, ca să se confiscă cartea lui *Iorga*, orî unde s'ar găsi în Ungaria și să se nimicească, pentru că ar conține ațitare contra Ungurilor (!)

† **Vasile Petri**, vrednicul profesor, care mult a lucrat cu condeiul și cu cuvîntul pentru luminarea poporului român, a repausat la 1 Februarie în Năsăud în etate de 72 ani. Sperăm, că vr'un amic al nostru ne va trimite pentru numărul de Duminecă biografia regretatului bărbat.

România și Crucea roșie rusescă. În 2 Februarie n. guvernul român a trimis crucei roșii rusesci 11,125 bucăți de pânză și articoli de pansare pentru Rușii răniți în războiul din extremul Orient. Obiectele aceste au fost predate autorităților rusesci prin delegatul guvernului român d-l căpitan *Ciocăzan*.

Asasinarea procuratorului senatului finlandez. Din *Helsingfors* se telegrafează următoarele: Un individ, purtând uniforma militară, s'a prezentat la domiciliul procuratorului senatului, d-l *Johnson*, remițînd o carte de vizită pe care era scris pe franțuzește numele »*Lieutenant Alexandre Gadd*«. Introdus în cabinetul procuratorului, a tras asupra acestuia mai multe pușcături de revolver, ucidîndu-l pe loc. Un

polițist și fiul procuratorului au tras asupra asasinului rîndindu-l. A fost transportat la spital. Fiul procuratorului a fost ușor rănit.

Rugare. Toți acei *P. T. Domni* și Institute de credit, și economii ale neamului nostru, cari au binevoit a primi modestul nostru apel referitor la cererea de ajutor și milă spre scopul reedificării s. bisericii și a casei parohiale, cari cu tóte supraedificiile au fost nimicite prin foc la 12 August 1904, sunt rugați, ca din considerarea că termenul de 31 Decembrie 1904 espus în apelul nostru a expirat deja, să bienvoiescă a-ne acorda și trimitte oșrecare ajutor cât de modest spre scopul sus indicat; eventual a ne restitui esemplarele de apel, avînd lipsă de ele. În numele comitetului paroch, gr. or. *Demetriu Albu*, paroch președ. com. paroch în *Cheresig*.

Din partea comitetului aranjator al petrecerii din Dumineca trecută primim spre publicare următorul comunicat: »Neputîndu-se încă întruni membrii comitetului aranjator spre a lua dispozițiunile necesare cu privire la raportul casei, la distribuirea venitului curat și în genere la reușita splendidă a petrecerii din Dumineca trecută, acest raport împreună cu mulțămita publică se va publica în numărul viitor poporal al ziarului »*Gazeta Transilvaniei*«. Atăta putem anticipa, că rezultatul moral și venitul curat, luînd în considerare prețul mic de intrare, a întrecut tóte așteptările comitetului aranjator.«

Tinerimea română din Blăși aranjază Duminecă în 26 Febr. 1905 în sala cea mare a »*Hotelului Univers*« un picnic. Venitul este destinat pentru »*Casina română*« și »*Reuniunea femeilor române*« din Blăși. Inceputul la 8^{1/2} óre s'era. Prețul de intrare de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Contribuiri peste taxă se vor publica prin ziare. Comitetul aranjator: *Aurel Ciato* președinte, *Iustin Nestor* vicepreședinte. Dr. *Nerva Oncu* vicepreședinte, Dr. *Romul Boilă* majordom, *Flaviu C. Domșa* cassar. Membrii: *Emil Bredă* Iuliu *Brîndușan*, Dr. *Ludovic Ciato*, *Eugen Groze*, Dr. *Iuliu Maniu*, I. F. *Negruțiu*, Dr. *Lăurențiu Nestor*, *Cornel Ordace*, *Valer Ordace*, Dr. *Octaviu Pavelea*, *Eugen Pantea*, *Iuliu Pop*, Dr. *Ioan Rațiu*, Dr. *Emil Sabo*, Dr. *Eugen Solomon*, *Quintiliu Viciu*, *Emil Vlăssa*.

Un congres internațional de meserii. În ziua de 8 Mai se va ține la Berna (Elveția) un congres internațional relativ la meserii. La acest congres vor participa numérose state între cari Ungaria și România. Între cestiunile principale ce se vor discuta sunt și următoarele: Fixarea maximumului orelor de lucru, oprirea cu desvîrșire a elevilor de a mai lua parte la lucrul de noapte; oprirea temeiilor de a mai lucra noaptea și de a mai lua parte la lucrări brute; oprirea fabricării chibriturilor din fosfor alb.

Tinerimea română de pe Tocile (Schei) din Brașov aranjază Duminecă în 30 Ian. v. (12 Febr. n.) 1905 o serată teatrală musicală. Împreună cu dans, în sala hotelului Central Nr. 1. Inceputul la 7^{1/2} s'era. Corurile se dirigéază de d-l *George Merchșan* cantor. Intrarea: de persoană 1 cor. 20 b., de stud. 70 b. Venitul curat va fi alăturat la »*Fondul* pentru renovarea picturii din lăuntru bisericii sf. Treimi de pe Tocile«. Ofertele maritimose se primesc cu mulțămită și se vor publica prin ziare. Bilete de intrare se pot căpeta la domni: *Eremias*, *Ciurcu*, *Casina română* și s'era la cassă.

Necrolog. Din *Țapu* (Ternăva-mare) ni-se scrie, că la 1 Februarie a încetat acolo din viață mama preotului *Vasilie Dancu*, »*Palagiu Dancu*, în etate de 83 ani. Răposata a fost tótă viața ei economă model, și-a crescut copiii la școlă și a premers tot-déuna cu exemple bune creștinesci. Înormînterea i-s'a făcut la 3 Februarie d. a. prin 4 preoți din împrejurime. Fie-i țérina ușoră!

Pantofarul din Cluși cu numele *Lengyel Karoly*, acusat că ar fi siluit pe *Ileanuța Toma* — a fost achitat alaltăeri de curtea cu jurați. Cetitorii își vor aduce aminte, că fratele acestei fete, de rușinea ce a căcut pe soru-sa a tras un glonț într'ónsa și apoi s'a sinucis. *Ileanuța* însă s'a tîmăduit și a fost de față la proces. O parte a publicului a eșit indignată de la

pertractare, altă parte a strigat »*Eljen*« când s'a publicat achitarea lui *Lengyel*. Așa cétim în foile maghiare.

Societatea »Transilvania« din București înființată la 1867 pentru ajutorarea studenților și meseriașilor români de peste munți, va da Marți 1 Februarie v. o frumósă serată în sala *Liedertafel* pentru sporirea fondurilor ei.

Muncă, economie, pricepere și patriotism.

Cuvîntare rostită de d-l Dr. C. I. *Istrate* cu ocaziunea distribuirii premiilor expozanților, cari au expus la Expositia, Societății Agrare, în București.

Dómnelor, domnilor!

Nu cunosc nimic mai înălțător, decât rêsplata publică a muncii, închinarea față cu meritul ce se impune și cinstirea faptelor alese, s'evîrșite cu deplinătate.

Munca pléacă de la cel mai înalt sentiment omenesc, acela al sfórtării spre a asigura viața liniștită individului, familiei și neamului; munca dovedesce convingere și voință, ea mai arată cinstirea de sine, prin îndeplinirea cu cuget a datoriei.

Privită în partea ei alésă și înălțătoare, ea este adevérata poezie a vieții noastre, ea înalță totul, ea te înalță pe tine însuși în proprii t'ei ochi.

Munca nu duce decât la fapte bune, căci te face bun și îndurător, dér și semeț și hotărît în același timp.

Ea asigură ziua de mâne a omenirii, asigură de fapt pacea. Numai prin rostul și sporul ei, se înalță măréța tulpină a arborelui pe care se pot culege ródele fericirii omului și popórelor.

Prin munca alésă și rodnică, ca și prin rugăciunea curată, ne înalțăm cugetarea spre cel ce a creat totul. Prin muncă suntem creatori la rëndul nostru.

Prin ea omul a schimbat în mare parte planeta pe care o locuesce, a schimbat condițiunile vieții sale proprii, s'a schimbat pe el însuși în bine.

Astfel s'a s'evîrșit, în parte cel puțin, lucrarea cea mai mărétă, care constituie rostul omenirii pe pămînt.

Numai copiii mici, s'elbaticii de tot primitivi și nebunii deplin, nu înțeleg rostul muncii, de aceea acestia nu produc nimic, trecînd în rëndul ființelor aprópe necugetătoare.

Étă de ce numai cine muncesce rêspectă munca și produsul ei, numai cei-ce muncesc sunt factorii reali și utili ai omenirii.

Popórele au progresat numai prin muncă. Prin muncă continuă și pricepută tóte s'au înalțat, unele au devenit mari.

Cei-ce nu dau tot respectul cuvenit muncii, cei-ce nu înțeleg frumșetea și rostul ei, ori-cât ar fi de numeroși și avuți, nu și-au asigurată ziua de mâne, acestia mai curînd s'au mai tîrziu sunt condamnați să dispraș; locul lor va fi luat de cei ce muncesc cu îndemn. Ei vor peri ca muntele de ghiață, care orî cât ar fi de mare și de impunător, se topesce ca prin minune la întăiele rađe calde ale sórelui. Căci munca e căldura preschimbată, puterile ei și le trage din rađele sórelui. — Suprimați în ordinea înaltă a faptelor și a cugetării Sórele și Voința, și munca nu va mai fi posibilă.

Să iubim, dér munca, să o cinstim. În muncă să găsim bucuria sufletescă și îndemnul la fapte bune.

În ce ne privesce pe noi Români, să fim convinși, că nu vom avé în alt chip asigurată ziua de mâne, să nu credem, că fără muncă ne vom pute menține între popóre. Numai prin muncă multă și pricepută vom pute realiza, ceea-ce inima noastră doresce cu atăta foc.

Dumneșeu ajută pe cei buni și harnici, în acésta stă și scăparea noastră și;

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronhită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegmă și face să încetéz- asndarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capétă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

Sirolin

drumul spre raiul dorit, spre îndeplinirea idealului românesc.

O Românie tare nu va pute să aibă ființă, decât printr'o muncă uriașă și roditoare în tota puterea cuvântului.

Hotarele sunt cercuri de fer pentru leneși, ele sunt drumul de frați, pentru cei-ce muncesc cu spor.

Etă de ce trebuie să ne simțim fericiți luând parte la sărbătorea de ați, care ori cât de mică ar fi în proporțiile ei, e de un mare învățământ pentru noi. Sărbătorim munca, munca bună și cinstită, care cu mulțămire constatăm, dă råde și omului și nămului, sărbătorim tot ce ne pôte fi mai scump: munca românescă.

Să mulțumim dără acelor ce ne-au procurat acest înălțător prilej de desfătare sufletescă și de înălțare a inimei și conștiinței noastre românesci.

Trăiescă, înflorască, rodască mult și bine Societatea Agrarienilor români!

Lor le datorim această faptă bună. Grație expozițiunii lor, agricultorii, economii de vite și industriile anexe acestora ne-au dovedit, că sciu să-și facă datoria. Aceștia fiind la basa mișcării noastre economice, să fim fericiți de munca săvârșită de ei în mod atât de fericit.

Altoră în armată, în științe, în industrie mare, în școli și pe terenul cercetărilor istorice și al literaturii, etc., le rămâne acum să-și îndeplinească menirea. Noi agricultorii și industriașii, ce afirmăm de agricultură, am dovedit, că ne înțelegem rostul și făgăduim, că ne vom face pe viitor și mai cu judecată datoria și prin aceasta vom da celorlalte ramure de activitate românescă cel mai frumos exemplu de voință și pricepere.

Domnelor și Domnilor!

Astăzi se împart premii aceloră dintre expozanți, cari s'au distins mai mult prin produsele muncii lor inteligente.

Sciam de la început, că cei însărcinați cu hotărîrea răsplății muncii lor, aveau să se isbescă de două mari greutăți.

Intăiu greutatea de a fi absolut justi. Și acesta numai din lipsa de jurii de specialiști consumați și mai ales recunoscuți de toți ca atari, verdictului cărora să ne închinăm cu toții.

Fiind la începutul unor astfel de lucrări, trebuie să recunoștem, că abia am găsit căți-va omeni de inimă, cari cu abnegație și cu multă bunăvoință și-au pus specialitatea lor în serviciul unei cauze bune, și-au dat osteneța de a duce la bun sfârșit această alegere.

Dacă vr'o greșelă s'a putut strecura, declar, că nici o pornire rea său de natură personală nu a domnit în inima juriilor noastre: cinstit și drept s'au năsnit ele să judece nenumăratele lucrări expuse și să-și facă datoria.

A doua greutate era chiar din partea expunătorilor. Mulți din Domniile lor, cari nu cunoscă nici greutatea noastră, nici chiar condițiunea specialistului ce expune, judecând numai din punctul de vedere al interesului strîmt personal, încântați ca ore-ce începători, de ceea ce cred că au făcut desăvârșit, sunt adesea dispuși a crede, că marele premiu chiar e tot prea mic pentru opera lor.

Vedeți dăr, că aflându-ne în ast-fel de condițiuni, cată de la început să facem apel la judecata sănătoasă și la înăbușirea pofteilor prea mari, asigurând, că acei ce au căpătat pe dreptul de astă-dată răsplătă mai mare, aflându-se în fruntea listei, ușor vor pute fi ajunși și că aceste cinstiri se vor căpăta de toți în viitor, cu bună-voință, cu încredere, cu răbdare și mai ales prin muncă pricepută.

Viitorul cel mai măreț trebuie să fie ținta celui ce muncesc și pe care viitor îl va ajunge cu siguranță prin știință, prin muncă și prin pricepere.

E o plăcută datorie pentru noi de a mulțămi cu această ocaziune în modul cel mai călduros tuturor expunătorilor, cari și-au dat osteneța, făcând adesea și mari sacrificii bănesci, pentru a înălța opera societății.

Ei de fapt au făcut, ca expozițiunea să reușescă așa de mult.

Priceperea, gustul ales și foarte adesea superioritatea obiectelor expuse, ne-au umplut inima de bucurie.

Românul are de la Dumnezeu pricepere în deajuns; el e o fire alăsă, și decă ar avé numai mai multă voință și mai mare încordare la muncă, nu ne-am mai cunósce nici pe noi, nici frumoșa noastră țără.

Expozițiunile au tocmai această menire de a oțeli voințele, de a deștepta emulațiunea bună și rodnică, de a face ca inteligențele, brațele, câmpiile și mașinele să producă mai bine și mai frumos.

Încercarea noastră a întrecut ori-ce așteptare. De aceea vă mulțumim tuturor, urându-vă să ajungeți în curând acolo, încât munca românescă, reprezentată în mare parte prin d-vóstră, să ajungă în curând la apogeul ei în tóte direcțiunile prielnice nouă, să căutăm ca îndoiala și slăbiciunea să nu între în inimile și cugetele noastre. În persistență stă puterea și reușita. Pe calea începută să mergem tot înainte, și succesul va fi al nostru.

Expoziția Asociațiunii române pentru înaintarea științelor din 1903, expozițiunea Societății agrarienilor români din 1904, au marele merit de a fi indicat tuturor la noi, calea ce trebuie urmată. Cu toții să căutăm ca cât mai curând, prin o mare expozițiune generală a țerei și nămului nostru, să ne cunóssem mai bine puterile adevărate și să ne așternem viitorul cu mai multă cunoscință de cauză.

Suntem în prețuia unor mari schimbări din jurul nostru. Austro-Ungaria, de care sörtea noastră este legată atât de mult politicesc, decă nu are puterea a-se transforma în o confederațiune basată pe respectul mutual al naționalităților și care confederațiune va salva viitorul popórelor sale, Austro-Ungaria, țic, va pute să ne trască și pe noi în căderea ei. Luptele între rasele germane și slave vor avé loc, din nenorocire, tot în aceste părți ale Europei.

Suntem isolați, resfrățiți, despărțiți și aprópe lăsați în voia întâmplării de surorile noastre mai mari, pentru care inima ne bate însă cu atăta căldură.

Bărbătesce să privim pericolul economic, politic și național.

În noi stă scăparea. Numai în noi și în interesele altora mai puternici, ce vom sci să legăm de sörtea noastră prin muncă, priceperea și patriotismul nostru.

Viitórea noastră expozițiune, manifestație economică și politică, nu va fi o operă de plăcere său de fantazie, ci o necesitate națională a nămului; e un „nosce te ipsum“ indispensabil unui popor, care voescă a trăi, o revista oștirea ce voescă a pleca în o campanie decisivă.

Voi, cari munciti, adevărații factori ai propășirii nămului, nu vă lăsați a fi orbiți numai de interesele, de intrigile și de greutățile momentului, nu puneți tot focul vostru numai în sfîșierile politice din țără; ridicăți vëlul creat prin sbuciumările luptelor sterile: înălțați mai sus cugetul și inima vóstră. Acolo veți vedé, că viitorul nostru nu e așa de aprópe de Sóre-Răsare; acolo veți vedé cum și cât trebuie să mai muncim pentru întruparea idealului măreț al neamului; acolo veți vedé ce nobilă, dăr cumplit de grea misiune avem noi, generațiunea actuală, misiune de care decă nu vom ține sémă, totul se va periclită.

Să vedem odată limpede!

Și acum, înainte de a citi numele alesilor învingători, să-mi fie permis a face încă odată apel la voi toți, precum și la întreaga suflare românescă, spunend că viitorul nostru stă numai în:

Muncă, economie, pricepere și patriotism.

Din Macedonia.

Slujbă românescă în Bitolia.

Salonic, 17 Ianuarie 1905

La Bitolia se slujescă acum românesc în capelă.

Guvernul imperial, turcesc, în înalta-i solicit udine, a permis Românilor, ca să se

servescă de limba lor și la Bitolia după cum li-a permis de mult în comunele celălalte. Se scie, că Români fac serviciul divin în limba românescă în cel puțin 80 de biserici. Dreptul acesta îl au de mai bine de 15 ani.

Archiereii nu puteau să facă nimica în contra preoților, căci preoții se puneau sub protecțiunea guvernului. Singura lor răsbunare era, de a-i excomunica, ceea-ce nu tulbura pe Români. Cea dintăiu biserică românescă, în care s'a cetit românesc, este biserica de la Ohrida. Se cetesc acolo mai bine de 30 de ani, adecă chiar de la începutul cestiunei naționale în Macedonia.

La Perivole avem biserica noastră de 20 de ani și mai bine; la Abila se face serviciul divin în limba românescă de la 1886, asemenea și la Băcasa. La Turia biserica comunală e luată de Români naționaliști de mai bine de 10 ani. La Samarina asemenea. În comuna Vlaho-Clisura cea mai frumoasă biserică comunală a fost dată naționaliștilor de guvernul imperial, de mai bine de 10 ani. La Moldoviște, la Popești, bisericile aparțin Românilor din tot-d'una, s'ar pute țice, adecă de când există și școlele românesci. La Hrupișta Români au clădit o biserică acum 15 ani. La Crușova o clădiseră de trei ani. În comunele Xiroliavad, Selia, Dolian, nu se cetesc decă românesc. În Maglenia, în vre-o 7—8 sate nu se aude în biserică decă limba românescă. Pretutinden, va să țică, limba română a fost introdusă în locașurile sfințte, grație bunăvoinței guvernului imperial și stăruinței Românilor. Numai la Bitolia, orașul cel mai important al Macedoniei, n'aveam biserică. Am fi avut-o de mult, decă se făceau încercări, căci guvernul ne-ar fi permis, după cum s'a dovedit. Decă nu s'au făcut însă încercări, faptul provine din împrejurea, că partid naționalist nu a-veam acolo.

Puținii Români, cari au îmbrățișat cestiua națională, erau din clasele vulgului și n'aveau nici autoritatea, nici posibilitatea de a se impune. Acum guvernul imperial vedend că elementul românesc este singurul care îi rămâne fidel în aceste timpuri anormale, i-a dat dreptul de a se servi de limba lui și la Bitolia. De alt-fel era natural: Români făcură o capelă și trebuia să fie lăsați să se închine într'ensa, cum s'ar fi închinat acasă la ei. Români din Bitolia nu s'au dus, ca să se impue în biserica comunală, ca în alte părți, ca să nu fie opriti și să nu se dea loc la scandal public. Guvernul imperial decă convins de legitimitatea drepturilor Românilor, le-a recunoscut și la Bitolia un drept recunoscut de 30 de ani în celălalte comune. (?) »Conserv«.

Petrecerea românescă din 5 Febr. n.

Brașov, 8 Februarie n.

Petrecerea de Duminecă s'era, aranjată de un grup de tineri inteligenți din Brașov, a fost încoronată cu un succes, care nu numai a întrecut tóte așteptările, ci a umplut de-o mândrie și mulțumire sufletescă rară pe toți cei cari în această s'era și-au dat întâlnire în sala spațioasă a redutei orașenesci.

Deși începutul producțiunii era fixat pe órele 8 s'era, óspeții începură să sosescă deja înainte de órele 7, și veniau Români neconțenit, rënduri, rënduri, încât pe la órele 7 $\frac{1}{2}$ sala cea mare, din care se luase și scena teatrală numai ca să fie loc, era deja ticsită. Mese și scaune nu mai erau de căpătat și comitetul aranjator numai cu anevoie mai puțin plasa óspeții veniți mai târziu pe la unele mese mici, scóse în ultimul moment din gardarobe, toaletă, salele laterale etc. Nici aceste n'au fost însă de-ajuns și numeroși óspeți au fost rugați, în urma lipsei de loc, să trecă pe balcon, de unde au ascultat producțiunea până la începutul jocului.

Am vedut comercianții și funcționarii români cu familiile lor, tóta profesoria și învățătorimea noastră cu familiile; familiile fruntașe ale poporului nostru din Schei

și Brașovul-vechiu, îmbrăcați ca de sărbătore în frumosul și bogatul nostru port românesc; am vedut pe vrednicii noștri meseriași cu familiile lor, în fine tineri, bătrâni, fete și femei din tóte păturile sociale ale Brașovului. Cine le-ar puté înșira numele și cine ar puté descrie fbucuria și mulțumirea întâpărită pe fețele tuturoara? Numărul lor a trecut peste 400 cari, deși mulți nu se cunósceau, se simțiau toți ca acasă, într'o mare familie românescă.

O deosebită bucurie a cauzat tuturor faptul, că mai multe dame și d-sóre dând ascultare apelului tinerimei, au apărut în mândrul nostru costum național. Înșir aici pe stimatele dómne: *Săbădeanu, Burduloi, Maximilian, Marcea, Oancea*; pe d-sórele *L. Bogdan, Bogorin, Branisce, Broju, Dogariu, Dragoș, Puiu, E. și M. Lupan* etc.

Pe la 8 $\frac{1}{2}$ s'a început producțiunea prin cântecile »Marș ostășesc« de N. Popovici, »In zadar alerg pământul« de G. Dima și »Vino lele« de I. Vidu, cântate de corul tinerimei compus din 17 persóne sub conducerea d-lui inv. Nicolae Oancea jun. cu mult foc și precisiune. A urmat d-l Zaharie *Varsan*, care prin predarea pieselor »Sentinela română« de V. Alexandri și »Soldatul lui Tepeș« a produs mare însufletire, fiind desu aplaudat. După o scurtă pauză a urcat din nou podiul corul tinerimei delectând publicul cu două piese alese musicale »Cucule cu pană sură« de G. Dima și »Pribeagul« de T. Popovici.

A urmat d-l St. Voicu cu două soluri pe vióră, manuând timp de 15 minute cu o rară desteritate arcușul și dovedind multă pricepere și sentiment în predarea pieselor grele, pe cari și le-a ales. D-nul Voicu, care a fost viu aplaudat, merită tóta lauda și spriginul publicului nostru. În d-l Ilie *Savu* am regăsit din nou pe declamatorul nostru comic, care în anii trecuți de atâtea-ori a distras publicul brașovean prin declamațiunile sale. D-nul Savu, care de astă-dată și-a ales o parte din »Povestea vorbeii« de Anton Panu, o piesă fără îndoielă greu de interpretat, a fost viu aplaudat. Producțiunea s'a încheiat prin cântecul »Uite mamă« de G. Dima, »Faurul« de Fr. Lachner și »Cântecul Marinarilor« de T. Flondor, executate de corul tinerimei.

Terminându-se producțiunea, părintele Dr. V. *Saftu* a esprimat tinerimei în cuvinte frumoșe mulțumita publicului pentru momentele plăcute din prilejul acestei producțiunii.

S'a întins apoi o horă mare, cum rar s'a vedut, în care se formaseră alte 4 hore înșirându-se la joc vre-o 300 de persóne și decă mai era loc, cred, că tot publicul present cu mic cu mare ar fi luat parte, atât de mare era veselie și însufletirea. După horă a urmat Breaza, Valsul, Romana, Sërba etc. până în dorile țilei. Quadrillul I s'a jucat de vre-o 120 părechii, ér al doilea — era pe la órele 4 $\frac{1}{2}$ dimineta — de vre-o 60 părechii...

Comitetul aranjator și în deosebi membrii nou înființatului cor bărbătesc pot fi mândri de succesul lor, căci scopul urmărit de dênșii, de a aranja o mare petrecere românescă, s'a împlinit în adevăratul înțeles al cuvântului. Onóre lor și laudă publicului brașovean, care li-a dat cu atăta dragoste mâna de ajutor la realizarea frumosului scop românesc!

Decă petrecerea descrisă a reușit așa de bine, ba strălucit, cum nu s'a mai vedut în Brașov de mulți ani petrecere, care să întrunescă fără deosebire flórea societății române brașovene din centrul orașului până în modestele case din Scheiul Brașovului și Brașovul-vechiu, atunci acesta este cea mai tare dovadă, cât de neputincioșe au fost încercările unora de pe ici de pe colo de a provoca separațiunii în privința socială. Vorbind sincer și cu inima curată trebuie să spun, că tinerii aranjatori au fost nu puțin surprinși să audă, că cei căți-va dintre noi cu duhul separatismului au umblat într'adevăr să desmintă lume de prin Schei, a nu lua parte la această petrecere. Încercarea lor a fost însă

cu totul zădărnicită de bunul simț al publicului nostru și nu le-a succes decât a seduce câte-va persoane să-și reînapeze biletele deja cumpărate, cărora acuma de sigur le va păre rău de ce-au făcut.

Rip.

De la Români din America.

Pittsburg, Pa, 25 Ianuarie 1905.

Stimate D-le Redactor! Sf. sărbători ale născerii Mântuitorului le-am serbat cu o nespūsă bucurie și mângăere sufletescă. Trimisul Escelenței Sale Metropolitanului I. Mețianu, părintele Zaharia Oprea a sosit între noi de-odată cu moș Crăciun. In prima zi de Crăciun s'a oficiat sf. slujbă la care au luat parte vre-o 70 de Români. A doua zi fiind Duminecă, numărul lor a fost mai mult de cât îndoit. Am vădūt plin de bucurie în această zi asistând la sf. slujbă Români veniți de la ore-cari de-părtări (doue-trei ore cu trenul) numai pentru a putē asculta sf. slujbă. Români din America au ajuns zile, ca bună oră străbunii noștri, cari la începutul creștinismului nu-și pregetau a merge la de-părtări mari în zile de sărbătore ca să se închine.

Sf. slujbă s'a oficiat cu mare evlavie, ér Români o ascultau înduioșai și cu bucurie sufletescă. La încheiere părintele Zaharia Oprea ne-a ținut vorbire despre însemnătatea zilei și despre misiunea sa, ér publicul plin de bucurie îl întrerupea cu străescă Escelența Sa și fiți bine venit părinte! La vorbirea d-lui părinte a răspuns d-l I. Martin mulțumind Escelenței Sale, că și-a adus aminte de Români de-părtări și salutând și dorind bunăvenire părintelui Zaharia Oprea pe pământul American și rugându-l ca la reîntorcere în patrie să spună Escelenței Sale și Românilor de acasă, că Români din America, deși măhniți în suflet pentru marile greutăți de acasă, totuși au rămas și vor rămâne fii credincioși ai națiunii române și că dorința lor este a se întorce ér la cubul lor. Dilele petrecute cu părintele Zaharia ne-au înduioșat și ne-au redeșteptat dorul de patrie.

De la noi părintele a plecat la Cleveland, pentru a putē fi între Români de acolo cu ocazia anului nou și Botezul Domnului.

La 13/26 Decembrie 1904 am avut de înregistrat o nouă nenorocire între Români de aici. Tinerul Ioan Faur din com. Vecerd (com. T. mari), fiind abia de 1 lună în America, pe când se afla la lucru la marile topitori de fer în Bradok (lângă Pittsburg) s'a ars atât grav, că în ziua următoare a încetat din viață la spitalul din Pittsburg. In 16/29 Dec. i-s'a făcut înmormântarea condus fiind de cunoscuții și cei cari au mai putut lua parte. Slujba a oficiat-o părintele Zaharia Oprea, care în acel timp, deși nu era în mijlocul nostru, făcându-i-se cunoscut, s'a grăbit și a venit în ziua înmormântării.

Aceste întâmplări triste și tot-odată grôznice, aici nu sunt surprindtore, unde trăim noi acum, sunt lucruri de tôte zilele. Fabricile uriașe de aici, aceste iaduri pământesci, cer jertfe în fie-care zi, și nu numai câte una, dér și cu decile. E ca în timp de răsboi, unii cad, ér alții le iau locul.

Emigrarea continuă mai tare ca orî când, măcar că în multe locuri stau mulți omeni fără de lucru. Controlul la New-York și la alte porturi, unde sosesc emigranți, e peste măsură aspru. De pe fie-care vapor ce sosese, se trimit înapoi multime de omeni. Pe unii îi trimit înapoi, fiind-că nu au bani destui la ei; legea pretinde ca fie-care emigrant să aibă măcar 20 dolari (100 corône) la debarcare cu cari să se potă întreține până va găsi lucru. Pe alții îi resping, căci nu sunt sănătoși destul, séu sunt prea bătrâni, ér pe alții fiind-că-i prind cu vorba că ei merg la lucru sigur, séu cum s'ar dice, tocniți de vr'un agent, séu de rudele lor, cari le

au aici în America. Acesta e punctul cel mai grav, și emigranții de felul acesta, decă ar avē bani cât de mulți cu ei, séu cât de sănătoși ar fi, sunt trimiși înapoi. Răspunsurile cele mai potrivite pentru Români noștri, cari nu vin îndemnați de nimeni, ar fi să spue, că vin din propria lor voință neîndemnați de nimenea, cu bani câștigați de ei însiși prin muncă cinstită. Că voesc să caute de lucru, și că ruda séu cunoscutul séu a cărei adresă trebuie s'o arate, la un cas de lipsă, îl pôte ajuta în privința traiului până va găsi de lucru. Nici-odată să nu aibă mulți aceeași adresă.

Inarmat cu legea și cu ceva de prisos în pungă, călătoria e mai ușoră și mai sigură.

Ar fi de dorit ca călătorii să se mai modernizeze în cât se pôte, și să vie mai potrivit îmbrăcați. Haine de acasă nu e lipsă să-și aducă tocmai multe, că aici încă nu sunt tocmai scumpe. Ér în loc de desagi și traiste, să-și ia un cutăraș de mână.

Vultur.

Din Bistrița.

(Raport special.)

Fomul de Crăciun.

Anul nou. Servindu-se liturghia cu o deosebită ceremonie prin preoții locali, la sfârșit după o potrivită predică rostită de harnicul nostru protopop Domide, din partea acestuia s'a cetit lista donatorilor bisericii noastre gr. cat. din Bistrița pe care o comunic, anume:

Mitru și Maria Budușan 140 cor., Ioan și Maria Ghețe 100 cor., Ales. Cilica din vinderea a nise candelabre vechi 56 cor., Ioan și Maria Ceuca 10 cor., Mai mulți pentru un „Mineiă“ 21 cor. 20 b. In total 327 cor. 20 b.

Vestminte și recuise bisericesci: Mitru Budușan aurirea unui potir 54 cor., Ioan Moldovan, Mitru Rus și Ioan Hondar un prapor negru 64 cor., Mihai Sângeorzan un rind de haine în preț de 130 cor., Ioan Moldovan lui Nicolae și soți un rând de haine negre 130 cor., Tôder Moldovan Negru a legat biblia 10 cor. La oltă 378 cor.

Adeca în decurul anului s'au făcut donațiuni în bani, vestminte și recuise bisericesci în suma de 705 cor. 20 b.

* * *

Tot atunci a cetit protopopul și date despre mișcarea populațiunii din Bistrița și filiale în 1904, constatând:

Nasceri: 104, bărbați 52, femei 52. **Legiuți:** bărbați 50, femei 46. **Nelegiuți:** bărbați 2, femei 6. **Născuți morți** 2, **gemeni casuri** 3.

Bistrița 88, **Pintic** 6, **Jelna** 4, **Aldorf** 2, **Beșineu** 2, **Ghinda** 1, **Ioan** 1.

In 1903 s'au născut 81, deci acuma e o creștere de 23.

Morți: 66, bărbați 39, femei 27, sub 7 ani 23.

Bistrița 60, **Pintic** 2, **Jelna** 2, **Ghinda** 1, **Beșineu** 1.

In 1903 au fost 81 casuri de morțe, deci acuma cu 15 mai puțin. In 1904 s'au născut 104, au murit 66, creștere 38.

Cununii: 20. **Bistrița** 17, **Jelna** 2, **Aldorf** 1. In 1903 au fost 24, deci acuma cu 4 mai puțin.

Numărul sufletelor gr. c. 2797.

Boboteza. Ca și în alți ani serviciul divin în ziua de Boboteza s'a serbat cu mare solemnitate. Conform regulamentului de serviciu al armatei a eșit la sfințirea apei o companie din batalionul Reg. de infanterie nr. 63 cu musica de la Régim. 82. In decursul liturghiei și al sfințirii apei musica a cântat imnul poporal, și s'au dat mai multe salve.

Corpul ofiteresc de la Regm. 82 și 63 precum și cel de la hoveșime a fost bine reprezentat.

Popor și inteligență a fost așa de multă, încât mergând la actul sfințirii apei, săvârșite în „Piața carôlor“, acesta era ticsită de lume.

Petrecere. In ziua Botezului Domnului la 2 ore p. m. s'a început petrecerea aranjată de Comitetul reuniunii de cântări și destinată pentru membrii corului bisericesc. Petrecerea a durat până în ziua următoare, luând parte membrii corului, inteligență și meseriași.

Profitul curat a fost de 26 corône 56 bani.

Inmormântare. Vineri în 20 l. c. am petrecut la grôpă pe vrednica femeie *Salomia Ciuta* n. Bohai, mama d-lui Dr. Demetriu Ciuta, adv. în localitate.

Inmormântarea s'a început la casa morței la 1 oră după amiaza, de unde însoțită de corul bisericesc în frunte cu stégul reuniunii române de cântări am petrecut-o cu toții până la biserica gr. cat. unde i-s'a făcut prohodul.

Reuniunea

învțătorilor români uniți din Archidieceasă.

XXII.

De lângă Murăș, Ianuarie 1905.

Comitetul central în raportul séu (punct 2) dice mai departe, cum-că censurând prin o comisiune de 3, socotelile de pe anul 1903/904 prezentate de cassar precum și preliminarul de spese le-a aflat în ordine și propune adunării generale darea de absolutor cassariului și primirea preliminarului de spese. Comitetul central a decis tot de-odată, să propună adunării generale, ca să descopere consistoriului metropolitan despărțemintele, cari nu încassază taxele de la membrii și respective, cari nu administrează regulat taxele încassate cassariului general al reuniunii, ca așa respectivele despărțeminte prin oficiile protopopesci să fie constrinse la împlinirea obligământului lor.

Decisul acesta al comitetului central este fôrte la locul séu și trebuia adus înainte de 4—5 ani, când apoi restanțiile nu se înmulțiau la numărul lor imens de astăzi și când în loc de restanțe reuniunea dispunea de un fond însemnat și n'ar fi silită acum la intervenția forurilor mai înalte, fiind-că membrii dedându-se la ordine și-ar fi achitat taxele la timpul séu, pe când acum fôrte mulți dintre membrii vădend, cum-că nime nu cere și pretinde taxele de la ei cu serioșitate, s'au dat a fi neglijenți, tardivi, bôla care a atins și pe alții, când apoi acum încassarea taxelor restante va fi împreună cu mai mari greutăți. Noi, cari în speranțele noastre suntem pôte prea optimiști, credem și suntem convinși, cum-că conlucrarea oficiilor protopopesci va avē un succes mai eficace, ceea-ce și dorim, ca să se întimpele cu ajutorul lui Dumnezeu.

Continuând comitetul central raportul séu în punctul 3 dice, că a censurat prin o comisiune de 3 socotelile „*Fôiei Școlastice*“, pe cari aflându-le în deplină ordine, a decis să propună adunării generale: a) să deie absolutor administrației „*Fôiei*“, b) să iee la cunoscință raportul comitetului redacțional și să insiste pe lângă redactor mult Onoratul Domn profesor Ioan F. Negruțiu, ca să-și retragă dimisia, rugându-l să redacteze fôia și mai departe, care va avē să apară, ca și în trecut de două ori pe lună, afară de lunile de vacanță Iulie și August, oferindu-se membrilor nerestanțieri cu taxele lor cu prețul anual de 4 cor., încassându-le de odată cu taxa de membru, ér abonatori nemembri pentru 6 corône anual, c) pentru încassarea abonamentelor în restanță biurul central să rôge pe consistoriul metropolitan, ca prin oficiile protopopesci să îndrume pe restanțieri a-și achita abonamentul; d) și în urmă să asemeze redactorului din fondul reuniunii suma de 1589 c. 11 fil. ca bani anticipați de la sine pentru edarea fôiei în anul es-pirat.

Scim cu toții prea bine, cum-că mult Onoratul Domn I. F. Negruțiu, de 6 ani de când i-s'a încredințat redactarea fôiei pentru fatigiile sale cele mari n'a cerut și n'a primit din fondul reuniunii nici un filer de remunerațiune, ba ca să nu se suspendeze apariția fôiei, a anticipat din ale sale sute de corône, fără de a căpeta séu a cere ore-care dobândă după banii săi, acum este rëndul nostru, ca pe lângă mulțămite și recunoscința noastră cea mai căldurôsă, să ușurăm pozițiunea cea grea a d-lui redactor, prin aceea cum-că baremî cu începutul anului 1905 nu numai să abouăm organul nostru cu toții, ci să

și lățim numărul abonaților printre cunoscuții noștri, ca așa fôia să devină odată în pozițiunea plăcută și dorită să resolvescă împrumutul séu acordat din fondul general al reuniunii.

Murășanul.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 9 Februarie. Majestatea Sa a primit ađi a doua oră în audiență pe contele Andrassy. Monarchul va primi în zilele proxime pe bărbați din diferite partide, pentru a-și câștiga o idee despre punctul de vedere al acestora.

Berlin, 8 Februarie. „*Vosische Zeitung*“ primesce din Petersburg scirea, că rechemarea generalului Grippenberg nu e hotărâtă încă. In Petersburg se așteptă o luptă apropiată decisivă.

Petersburg, 8 Februarie. Ministrul Iermolov a fost primit în audiență de Țarul în Țarskoe-Selo. El a recomandat Țarului să facă tot ce se pôte în interesul muncitorilor. Țarul, se dice, ar fi decis să primescă acest sfat și ar fi ordonat miniștrilor să elaboreze proiecte sociale politice. Reforma legii pressei e deja în lucrare.

Petersburg, 8 Februarie. Mâne se va publica autograful Țarului prin care consilierul secret *Kohoko* membru al consiliului imperial, este numit președinte al comisiunii însărcinate cu reformarea legii despre censură și a legii de pressă.

Petersburg, 9 Februarie. Kuro-patkin cere trimiterea grabnică de ajutoare în număr de 75,000 omeni.

Radom, 9 Februarie. O mare ciocnire între muncitori și soldați s'a întâmplat aici. Mulți omeni au fost omorâți.

Literatură.

„*Sămănătorul*“ (Bucuresci str. Regală nr. 6. Abonament 12 lei pe an) apare în al IV. an în fie-care săptămână și samănă sămânță bună. Prim-articolul și cronica în fie-care număr de d-l N. Iorga. Spirit critic sănătos și înviorător, limbă frumoșă, orisonturi nouē. In ultimul număr (4) d-l Iorga vorbește despre cele două țiare franceze, cele 2 nemșeci și 1 grecesc, ce apar la Bucuresci. Nu le prea laudă. — G. Vilsan publică o poesie. Sadoveanu o schiță, pe care am reproduc-o pentru limba ei model, în Transilvania mult gustată. I. M. Marinescu are o legendă germană în versuri.

Făt-Frumos (Bârlad Abon. 4 lei pe an) apare în anul I. de 2 ori pe lună. Ai crede că îl scôte un grup de profesori, decă n'ai soi din isvor particular că avem de a face cu alianța delicată între Marte și Musa. Numărul cel mai recent a apărut dublu, închinat amintirii lui Ioan Creangă de la morțea căruia s'au împlinit 15 ani! Sumar variat. Printre autori nume cunoscute: A. C. Cuza, profesor universitar la Iași. I. Scurtu, A. Mândru, Emilgar, (pseudonimul editorului) din scrierile căruia am reproduc și noi, câte oeva. Chirileanu, culegătorul legendelor despre Ștefan cel Mare, în acest număr susține față cu Speranță genuinitatea poporanismului lui Creangă. D. Nanu are o poesie. Ciocărlan o schiță, de cât care el a scris și mai bune. Corn. Moldovanu o dedicație, E. Baican o amintire, I. Dragoslav o povestire. Gr. V. Prut un fragment. M. Lupescu o amintire și Mironescu o poesie. Cronica o face Emilgar.

Școala română (Bucuresci Șerban Vodă 70. Abon. 5 lei) Apare de 10 ori pe an. Anul III. Organ pedagogic și literar. Tipar elegant și redactare îngrijită. Ultimul număr (7) publică portretul noului ministru al instrucțiunii M. Vlădescu, ér articolele sunt semnate de St. Mehedintz (prof. univ.), M. Dumitrescu, D. Constantinescu, St. Chiriteșcu, I. Ciorănescu, V. Moga, Fl. Dumitrescu, tot nume cunoscute. G. Tutoveanu care mai înainte scriea la „*Făt Frumos*“, de unde se vede că a eșit, are în acest număr o poesie.

Fóia școlastică din Blășiș nu e așa elegantă ca soru-sa din Bucuresci, este însă bine redactată și ar merita să fie mai bine sprijinită de învățătorii noștri. Este o notă urită, când se aud plângeri, că unica fóie pedagogică românească, ce o avem dincoace de Carpați, se luptă cu neajunsuri materiale, fiind-că abonații nu-și fac data. Apare de 2 ori pe lună pentru 6 corone pe an. Numărul 3 cu sumar variat.

Patruzeci de predici populare de Iuliu Scriban, 259 pagini tipar bun și îndesat (Stabilimentul „Progresul” Ploiești) se află de vânzare pentru prețul de 1 cor. 70 b. la librăria Ciurcu Brașov. — Predici de peste Carpați, este o apariție nouă. Până acuma clerul de dincolo procura predici de la noi. Scriitorul acestor rânduri a dat de „Amvonul” lui Popfiu în fundul Moldovei. De când însă cu prediciile străine procurate pe „intențiuni”, preoții noștri și-au aruncat condeiul în buruie și s-au dat lenevirei, ér unii doctori în teologie cutrieră diecesa Gherlei ca agenți electorali pentru partidul lui Berzeviczy în loc să cultive știința sacră. Ce ironie! Părintele Scriban din neamul arhierilor Filaret și Neofil Scriban nu lasă să se intrerupă tradiția literară în familia Scribănescilor. La compunerea acestor predici a utilizat autori de renume italieni și francezi: Segneri, Villard, Abbé Chénart, Abbé Gaussens etc.

Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsirea și folosirea legumelor de E. Maican, învățător. Cu numeroase ilustrații. Editura librăriei Ciurcu. Prețul 24 bani. Sunt 97 pagini.

Istoria Bisericii Românilor din Dacia Traiană de G. M. Ionescu licențiat în teologie și litere. D-l Ionescu a muncit 11 ani adunând material spre a scrie pe larg într-o viață religioasă a Românilor, atât din regat, cât și de airea. Istoria d-lui Ionescu va fi ilustrată și va apăre consecutiv în cel puțin 6 volume (câte 650—700 pagini). Volumul I va eși în curind de sub tipar. Costul volumului 10 lei p. abonați, 12 pentru neabonați. Adresa G. M. Ionescu, Str. Eminescu 19. Bucuresci.

Reprezentăți și petreceri.

Hașfalau, 17 Ian. 1905.

Se vorbește în pedagogia modernă, că scopul educației ca și al învățământului este: a desvolta în elev interes pentru tot ce pôte să-i fie folositor, ceea-ce constituie baza culturii generale. Când școala a atins acest punct, adică a desvolat în elev dorul și plăcerea de a se ocupa cu drag de obiectele predate, și-a ajuns scopul. Acel școlar nu va rămâne indiferent, nu va înceta de a se ocupa, a ceti, a scruta, a-și fixa probleme nouă, a căror deslegare îi produce mare plăcere.

Precum un individ, așa și un popor în desvoltaarea culturală are trebuință de școlă, de educație, care se începe în școala populară, se continuă în școala vieții prin cetirea ăarelor, a cărților folositoare, a producțiilor musicale-teatrale.

Prin toate aceste mijloce se desvolta în popor dorul de a știi de a-se manifesta, de a progresa. Când s'a deșteptat în sinul unui popor dorul de a-se cultiva pe toate terenurile, e semn că s'a realizat o bună parte din procesul de civilizație.

Acest dor de a-se cultiva l'am constatat ca învățător la Români din Hașfalău. La rugarea lor am aranjat o producție, care a contribuit mult la formarea convingerii în popor, că unde e ascultare și dor de a-se cultiva, pôte să facă Românul fapte mari.

S'a cântat „Fetele casnice” de T. Popovici, o piesă, care curând răpesc inimile fetelor de la sate prin conținutul potrivit ocupației lor. Punctul II „La oglindă”, de G. Coșbuc, care a avut efect frumos prin ideile naive de fată mare. Apoi s'a cântat „Cucule pênă galbină” tot de T. Popovici, o doină, care în curând s'a generalizat în tot satul, dovadă că a plăcut. S'a declamat apoi: „O sorisore de la Muselim Selo” de G. Coșbuc și „Eroul de la Königraetz” de S. O. Iosif. Două piese scrise în graiul poporului, care reprezintă de pe doi Românași pe câmpul de luptă: unul la Königraetz și altul la Plevna, unul făcând minuni de vitejie pentru împărat, celălalt suferind de un glonț din piept pentru dulcea independență, amândouă piesele merite să edifice conștiințele.

Teatrul lui Alexandri „Florin și Florica” a fost ascultat cu atâta plăcere, încât din dispoziția și veselia generală, am aflat că teatrul chiar și pentru poporul nostru a devenit o necesitate sufletă-că. Efectul cel mai poetic al piesei a fost, că pe Florin și Florica i-a vestit părintele Duminecă în biserică ca logodiți. Florin s'a îndrăgit foc de Florica. Așa s'a transpus de pe scenă în realitate dragostea între ei.

Cu ocazia acesta am învățat pe feciori și fete să jöce și hora de la Brașov, care împreună cu alte jocuri românesol dispărușeră pentru un timp din mijlocul acestui popor, situat în marginea Sécuimii și între Têrnava-mare. În procesul de redășteptare al acestui popor are mare merit familia părintelui N. Doctor din a căru casă, ca din un focular, s'a răspândit iubirea și gustul pentru portul, cântecile și jocurile românesol. Astfel jocurile s'au început cu strămoșasca horă, s'a continuat cu „Călușerul” și „Bătuta”, jucate cu precisiune de flăcăi frumos costumați.

Astfel această petrecere, care a fost un simplu început, a contribuit la formarea convingerii în popor, că de la școlă și biserică trebuie să aștepte luminare și cultură, ér aceste două instituții până vor fi în mâinile noastre și contactul între ele și popor va fi intim basat pe iubire, își vor revărsa cu prisosință din bogăția de lumină și cultură.

Venitul petrecerii a fost 62 cor., din cari subtragându-se 42 cor. spese, s'au adaus la biblioteca tinerimii 20 cor.

Aurel Oancea,
învățător în Hașfalău.

Tutunul.

De Dr Ioan Popp, medic-colonel c. și r. în retragere.
(2) (Urmare.)

În cantónele Bern și Glarus fumătorii erau pedepsiți cu amende (glóbe), ba în Bern s'a adăogat la cele deșce porunci, una a 11-a care suna: „Să nu fumezi!” În sfirșit papa Urban VIII încă a oprit fumatul la 1624.

Urmasul Elisabetei pe tronul englez, Iacob I. nu s'a mulțumit numai cu atâta că a oprit fumatul, dér în vestita lui carte Misokapros (Dușmanul fumului) a scris următoarele:

„De sigur, fumatul se potrivește mai bine la vatra bucătăriei, decât în sufragerie, și cu toate acestea el face o adevărată bucatărie din măruntăiele omului, murdărindu-le cu un fel de funingine unsurósă, după-cum s'a văđut la câți-va fumători, cari au fost tăiați după mörte. Ei bine, iubiiții mei ómeni, se vedem ce onóre séu înțelepciune pôte să ne îndemne să imităm obiceiurile barbare ale Indianilor sêlbatici, sclavii și fără Dumneđu și mai ales un obicei atăt de murdar și josnic? Să disprețuim noi obiceiurile vecinei noastre, Franța, care pörtă numele de mare împărăție creștină și se nu putem noi suporta spiritul Spaniolilor (al căror rege astăzi se pôte asemăna în întinderea țărilor sale cu împăratul cel mai puternic al Turcilor)? Să ne înjosim noi până acolo, noi, cari am fost atăt timp cultivați și bogați în pace, vestiți și neinvinși în rășboie — fericiți și în una și în alta, — noi, cari am fost în stare să fim în ajutor vecinilor noștri, să ne înjosim ăic, fără să înroșim, până acolo încât să imităm pe acești indiani barbari, pe sclavii Spaniolilor, pe lăpădăturile ómenilor, cari sunt încă streinii sfintei legături a lui Dumneđu? De ce nu-i imităm și în aceea, ca să umblăm în pielea golă ca și dênșii și să prețuim mai pe sus cioburile de sticlă, penele și alte jucării de cêt aurul și pietrele prețioșe? De ce nu ne lăpădam de Dumneđu și să ne închinăm dracului, cum fac dênșii? N'aveți voi motiv să vă feriți de acest obicei nou atăt de murdar și de prost? Nu vedeți că păcătuiți împotriva lui Dumneđu, stricându-vă în persóna și averea vöștră și îngrămădind semnele vanității prin acest obicei și provocând mirarea și batjocura tuturor streinilor cari vin în mijlocul voștru? Obiceiul acesta este greșol la vedere, urit la mirosit, stricător la creeri, primejdios la plămâni și care mai bine s'ar puté asemăna cu aburul grozav și puuros, care iese din prăpastia iadului.”

Töte de geba! Din contră, scrierea acestui zelator învățat protestant

de pe tronul Marei Britanii, a contribuit mai mult la aceea, că Jezuiții au luat sub protecția lor buruiana și în sfirșit papa Clemente IX. a revocat afurisenia lui Urban.

Printre ómenii învățați încă s'a iscat mare cértă asupra folosului și stricăciunii asupra efectelor otrăvicioșe și salutare ale tutunului, fără ca prin această să se fi putut împiedeca răspândirea lui. Pe de altă parte întrebuințarea tutunului ca medicament a fost în tot d'auna förte restrinsă și încetul cu încetul a și eșit din us, fiind-că efectele erau nesigure, ér primejdiile prea mari.

Tutunul conține adecă otravă förte tare, atăt în frunțele sale crude cât și în diferitele preparate, ca în tabacul de prisat și în bagău, în tutunul de fumat și în țigări, ba în fumul de la pipă și țigară încă se află aceeași materie de venin, precum s'a dovedit atăt prin experimente chemice, cât și prin efectele otrăvicioșe.

Partea acesta constitutivă a tutunului, förte otrăvicioșă a fost descoperită la 1809 de către chemistul Vauquelin și de el a fost numită Nicotin. Ea este un fluid uleios, în starea lui pură lipsit de colóre, ér la aer se coloréză în galben-negriu. La temperatură mai înaltă exală nisce vapori groși și greu mirositori. Nicotina constituie, ca și alcaliile cu acide săruri, din care causă se numără la alcaloidele organice și se află și în tutun împreunat cu acide organice.

Sărurile de nicotin la ardere, cum se întâmplă la fumat, trec în fum și din acesta se pôte éráși dobândi. Nicotina este una din otrăvurile cele mai puternice, cu care în ce privesce reperiunea efectului și violența abia se pot compara otrăvurile cele mai strașnice ale regnului plantelor, cum e și Atropinul și Aconitinul. O picătură două pot provoca otrăvire în grad mare și chiar mörtea, — un gram două de tabac pentru prisat, tutunul de fumat în cantitate de 08—2 grame turnându-se pe el apă, séu fumarea neintreaptă din 17—18 pipe de tutun s'a întâmplat să aibă efect mortal. Mörtea urméză din cauza trecerii subite a nicotinelui și sărurilor sale în sânge, förte repede.

G. Fougnyes, care la 1850 fu otrăvit de cumnatul séu Bocarmé prin nicotin pur, după 30 secunde de la turnarea otrăvii în gură era un cadavru. Și animalele cărora li-se administreză dose relativ mai mari de nicotin pier ca lovite de fulger. Dér chiar și în dose mai mici, fie că se picură în o hî séu pe limbă ori se întroduc în corp prin înghițire séu se dau ca clistir séu injecciónii sub piele, efectul séu otrăvitor se arată în timpul cel mai scurt.

Se știe că la cei ce nu sunt deprinși cu fumatul, chiar decă trag numai câteva fumuri dintr'o pipă séu țigară, se arată simptome de tul de grave: fața galbenă ca cêra și desfigurată, sudori reci pe frunte și mâni, pulsul încet, respirație grea par-că l'ar strige în piept, frică, amețeli, nesigurantă în picidre, curgere salivei, vörsături, dureri în stomac și pantece, diaree și urinare involuntară, töte acestea sunt dovedii de otrăvire. Fiind cantitatea otrăvii mai mare, urméză leșin de durată mai lungă și inconșiență adâncă, respirație horcăitoare și grea, pulsul mic, repede și neregulat, svăcniri de muschi și accese convulsive.

Decă otrăvirea nu are efect mortal, ceea-ce fiind doza mare se întâmplă cu reperiune mare, așa că cel otrăvit cade la pământ ca lovit de fulger, însănătoșarea se face curind, fără urmări grave. Cel mult o durere de cap, lipsa de poită de mân-

care și grétă de mirosul de tutun rămân câteva timp.

Din cauza efectului acestuia otrăvicios a nicotinelui, tutunul nici odată n'ar fi putut ajunge articol de consumație decă nu s'ar timpi omul în scurt timp față cu această otravă.

Șcim din experiența dîlnică cât de repede trec la cei mai mulți fumători simptomele de îmbolnăvire și cât de ușor se deprind cei mai mulți cu fumatul încât vecinic stau cu pipa séu cu țigara în gură fără să fie primejdiiți cătași de puțin. Sunt însă și de aceia, la cari simptomele de otrăvire se arată mai des, până ce în sfirșit totuși pot să se dedea fumului fără să sufere, alții cari se ved nevoiți a-se lăsa de fumat din cauza urmărilor neplăcute. Este tot resistența contra otrăvii de tutun séu toleranța pentru această otravă este individuală și temporar förte varie.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Crescerea galițelor.

Crescerea galițelor a luat în timpul din urmă un avânt atăt de puternic, încât a trebuit să atragă luarea aminte chiar și a capetelor încoronate. Ast-fel împăratul german, a dat prin ministrul séu de agricultură cu datul de 7 Octomb. anul trecut un circular, prin care invită pe economii germani și pe neguțatori, ca pe viitor să se ocupe mai cu deadinsul, ca până acum cu crescerea galițelor, ca neguțatorii să aibă un articlu mai îmbelșugat de cumpărat și exportat în țările străine.

Statele-Unite din America nu s'au mulțumit numai cu circulare și sfaturi binevoitoare în privința acesta, ci au înființat un despărțământ deosebit pe lângă ministerul de agricultură, căruia i-a pus apoi la îndemână pe fie-care an câte-va milioane de coróne, pentru întroducerea nouelor reforme și îmbunătățiri pe acest teren, așa că venitul acelor din vinderea și exportarea galițelor, întrecerea acum pe fie-care an suma de trei miliarde de coróne.

Decă cel mai puternic domnitor, precum și cea mai bogată republică de pe pământ află cu cale de a se ocupa cu crescerea galițelor, ba a cheltui chiar milioane pe an, pentru îmbunătățirea soiului acelor, apoi ce să dică cele-lalte state mai slabe și mai sêrace, decât să se plece și ele înaintea acestei porniri bune și să facă și ele întocmai cu mijlocele, ce le stau la îndemână.

În timpul din urmă și la noi a luat crescerea galițelor un avânt förte îmbucurător. Ast-fel pe când mai înainte cu 20 de ani, exportul nostru cu produse de ale galițelor: pui și galițe făcea numai 4 milioane de coróne pe atunci, acela astăzi s'a urcat la 70 milioane de coróne, ér exportul oușlor s'a urcat de la 3 milioane de coróne pe an la 35 milioane coróne.

Nici o țără de pe fața pământului nu este în condițiuni mai avantajoșe cu privire la cultivarea acestui ram economic, ca țera noastră. Și totuși trebuie să constatăm, că cu deosebire economii noștri au făcut până acum prea puțin în privința acesta. O parte însemnată a acelor s'a mulțumit adecă până acum numai cu ținerea câtor-va găini, ca să aibă câte un ou pentru dresul la câte o zamă séu de înroșit la Pasci

Decă fie-care econom séu mai bine ăis economă, s'ar indeletnici mai cu deadinsul cu crescerea galițelor, atunci cele 30 milioane bucăți

de galițe, cari produc pe an 200 milioane chilogramă de carne și 1 1/2 miliard de ouă, pe lângă o cultură mai rațională (înțeleptă), ar pute produce cu un miliard de ouă și 40 milioane chilogramă de carne mai mult.

La noi până acum a lucrat mai numai guvernul, adică ministrul de agricultură, societățile economice și unii particulari pentru crescerea galițelor. Acestei lucrări avem să mulțumim, că crescerea galițelor a luat și la noi avântul acesta îmbucurător, pe care-l vedem chiar și în cel din urmă sătuleț. Pentru-că astăzi nu mai există sătuleț în care să nu pătrundă neguțătorii de ouă și pui, pentru-ca să le cumpere, și nu există economă, care să nu încaseze pe an câte-va deci de corone pe ouă, pui și gălițe.

O scădere însemnată au constat neguțătorii de ouă și pui la produsele noastre de felul acesta și anume: la exportul de pui și gălițe, au constat, că acelea ajung de regulă într-o stare atât de ticăloasă pe piețele străine, încât mai jumătate pier până când ajung în mâna cumpărătorilor, ér ouăle cum nu se prea sciau păstra până la vânzare, se strică o parte însemnată din ele.

Urmarea acestei scăderi este, că de o parte ne pierdem piețele străine, de altă parte ne păgubim atât pe noi, cât și pe cumpărătorii noștri, cari cu alt prilej de sigur, vor să se alégă mai bine marfa cumpărată. Când ar fi ca scăderea numită să nu atârne de la noi, tot ar mai fi rënd și sémă, dér aceea atârna numai și numai de la iscusința și hărnicia noastră, de ore-ce nu putem dice, că ne lipsesc mijlocele pentru îndreptarea aceleia. (Va urma.)

POSTA REDACȚIUNEI.

M. G. — Poșta: Nu se pöte publica
I. C. — Sescior. A publica acum în Februarie 1905 un raport despre o adunare ce s'a ținut în Noemvrie 1904? Prea v'atî întârziat. Altă dată bucuros, însă la timp.

Dare de sémă.

Corpul învățătoresc de la școala centrală rom. gr. ort. din Bran, în ziua de 23 Decemvrie st. v. 1904 a aranjat o festivitate școlară cu scop de a ajuta pe elevii și elevele orfane și sêrace cu haine, cărți, etc. Lipsind mijlocele materiale s'au lansat 3 liste, la cari au contribuit următorii:

P. T. firma Czell 15 cor., Ilust. Sa D-I Ioan cav. de Pușcariu 10 cor., „Par-simonia“, institut de credit 10 cor., „Fon-dul de alimentație al copiilor miseri“, 6 cor., Michail Bărdosy, prim pretore 5 cor.

Leontin Pușcariu, paroch, Catinca Juga Pușcariu, Dr. G. Stoian, N. Popo-viciu comers., F. Mülbächer, Ax. Moșoiu notar, Anton Prehal, Ioan VI. Enescu, George Babeș paroch, Herszeny B. pre-tore, Dr. Hámorszky, Ionică V., Meltzer K. preot rom. cath., Konezvald forestier, Ios. Pușcariu adv., Ios. Runclean paroch, N. N. Zernest, N. N., Il. Heit paroch, Elena Meșian, M. Garoiu, Căteanu farma-cist, Onoioiu compt. la „Albina“, I. I. Burduloiu, toți cu câte 2 corone.

S. Stoica medic, Lukas S., I. Colan, D. Ripea, G. N. St. Runcleanu, Iacob Popa not., N. Pivariu, I. Boboc, I. Boboc, Pom-piliu Dan, Elena Comșa Baiu, B. Gonțea, G. St. Voinescu, Av. Boboc, I. St. Be-soagă, D. Tătulea paroch, Elena Tătulea, Stefania Tătulea, Hazuka post. Kovács controlor, Bernath M., Kurmes P., Kantiny K., M. Tătou, Il. Plotogea paroch, I. Br. Pușcariu, Klusch, Réthy Im., Marszel va-meș, Buslig, L. Berariu, H. Lukas toți cu câte 1 coroană.

G. Tișca paroch 40 b., N. G. Stan-ciu 30 b., I. Coja 40 b., G. Puchianu 40 b., N. Olteanu 40 b., I. B. Rădăcină 10 b., B. Bădescu 40 b., Ios. Olteanu 10 b., Stan Străvoiu 40 b., M. Moșoiu 40 b., G. Mo-șoiu 20 b., Boș inv. 40 b., P. N. Runcleanu 40 b., A. Stanciu 40 b., N. Buta 40 b., Ios. Enescu 50 b., N. Picu 40 b., M. Tă-toiu 40 b., I. Stoian 40 b., I. Mălușelu 40 b., Alex. Chițiu 80 b., N. Mănoiu 20 b., I. I. Folea 10 b., A. Gerbacea 10 b., G. Cheroiu 20 b., Gerbacea I. 40 b., N. N. 40 bani.

G. Enescu, paroch, obiecte în valdore

de 4 cor.. D-șora Virginia Pușcariu, 1 ja-chetă, 2 cărpe, Maria Cosma, 1 cărpă și un șal, Emil Stoian, 2 păr. ciorapi, D-na Catinca Ios. Pușcariu, 3 păr. ciorapi, M. Popoiu 1 cărpă, P. Gonțea 1 păr. cioreci, Maria Pană 2 cărpe, I. Dan, ad. protop. 1 cărpă în preț de 3 cor., Eremias diferite za-charicale, I. Axente 1 șal, Olteanu 1 cărpă, Maria Nicod. Dan 1 cărpă, preotésa Ios. Runcleanu o isórá, preotésa Onoioiu o isórá, Elena G. Onoioiu o isórá și Nicolae Pivariu din Moeiciu un rënd de haine.

Cu haine s'au împărțășit 50 de elevi și eleve apoi toți ceilalți elevi au primit batiste recuise de scris, etc.

Corpul învățătoresc își ține de cea mai plăcută datorită a aduce și pe calea aceasta sincerile mulțumite tuturor P. T. contribuenți.

Dumneșeu să le rêsplătescă înmii.

Bran, în 15 Ianuarie 1905.

Corpul învățătoresc.

Vindecarea deplină a bóle-lor secrete. Să nu pregete nimeni într-o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, rês-pândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rêuului, ceea-ce fie-care o pöte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cine-va nu pöte veni în persoană, atunci să-și des-cirie bóla on deămănuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marcă de rêspons. După încheerea curei, scrisorile se ard sêu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și consciențiositate

capătă ori cine (bărbat sêu femeie) deslu-șiri asupra vieții seculare, unde i-se cu-răță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bóla și sufle-tul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor qil-nice Dr. Palóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu me-todul sêu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pen-tru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palóc de la 10 ore în. a. până la 6 ore sêra (Duminecă până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Palóc, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

„LIPOVANA“, institut pe credit și economii în LIPOVA.

CONVOCARE.

Domniî acționari ai institutului de credit și economii „LIPOVANA“, societate pe acții, se invită la a

XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 23 Februarie n. a. c. la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcțiunei pe al unsprezecelea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea respective aprobarea bilanțului pe 1904; darea absoluturului direcțiunei și comitetului de supraveghiere (§. 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebunțării profitului curăț și fixarea dividendelor pe 1904 (§. 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propunerii (§. 26 li-tera g din statute).
6. Alegerea unui membru în direcțiune.

Domniî acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 16 din sta-tute, se aviséză a depune la cassa institutului acțiunile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, 30 Ianuarie 1905.

Alf. Mocsonyi m. p.,
președinte.

Contul Bilanțului.

A C T I V E :		Cor.	fil.	P A S I V E :		Cor.	fil.
Cassa în numerar		13290	37	Capital		100000	—
Escompt.		878609	23	Fond de rezervă		53727	04
Credite personale		33149	20	Fond de pensiuni		3968	—
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		107644	82	Depunerii		813092	75
Imprumut hipotecar.		66815	—	Reescompt.		111324	—
Lombard		7038	50	Dividende neridicate		318	—
Efecte		4853	—	Interese transitore		12846	23
Mobilier	1400	—	—	Cont-Curent		1762	—
Amortisare	140	—	—	Creditori		2259	83
Giro-Conto		743	65	Profit		23668	50
Cont-Curent		830	—				
Realități		2228	61				
Cassa de păstrare postală		820	96				
Debitori		5683	01				
		1122966	35			1122966	35

Profit și Perderi.

E Ș I T E :		Cor.	fil.	Î N T R A T E :		Cor.	fil.
Interese de depunerii	41338	25		Interese:			
" " reescompt.	6415	95		de escompt.	79289	86	
" " cont-curent.	186	69	47940	89	" credite personale	3227	42
Spese			3240	07	" credite camb. cu acop. hip.	8019	63
Salare, chirie, diverse			11133	62	" imprumut hipotecar.	5639	74
Marce de prezentă			1195	—	" lombard	388	49
Contribuțiune directă	7515	18		" efecte.	160	—	96725
10% dare după interese la							2842
depunerii	4133	83	11649	01	Provisiuni		55
Amortisare din mobilier	140	—					
" " escompt.	600	60	740	60			
Profit			23668	50			
			99567	69			99567

Lipova, 31 Decemvrie 1904.

Voicu Hamsea m. p.,
director executiv.

Ioan Dejenariu m. p.,
prim-comptabil.

Direcțiunea:

I. Cimponeriu m. p. Dr. G. Popescu m. p. V. Dehelean m. p. P. Papp m. p. A. Ciugudean m. p.

Confrontându-se cu cărțile principale și auxiliare, le-am aflat esacte.

Lipova, 30 Ianuarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Vasile Beleş m. p., Teodor Cosma m. p. Vasiliu Bogoiu m. p. Terențiu Petroviciu m. p.

președinte.

George Savič m. p.

Stefan Bordsiu m. p.

